

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**KRIMINALISTICKÉ A PRÁVNÍ ASPEKTY
VÝSLECHU, TAKTIKA JEHO PŘÍPRAVY
A VEDENÍ**

Autor práce: Milan Kadič
Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě
Forma studia: Prezenční
Vedoucí práce: JUDr. Jan Bouchal
Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce JUDr. Janu Bouchalovi za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

Dále kpt. Mgr. Renatě Hajnové ze Služby kriminální policie a vyšetřování, Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje, za ochotu podělit se o cenné rady a zkušenosti z praxe.

ABSTRAKT

KADIČ, M., *Kriminalistické a právní aspekty výslechu, taktika jeho přípravy a vedení: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2011. 75 s. Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Jan Bouchal

Klíčová slova: výslech, vyslychající, vyslychaný, kriminalistika, právní úprava, stádia výslechu, příprava, základní taktické postupy

Tato bakalářská práce zpracovává problematiku výslechu, a to hned z několika pohledů. Zaměřuje se především na hledisko kriminalistické, ale neopomíjí ani jeho právní vymezení či poznatky z oboru psychologie, které jsou pro vedení výslechu bezesporu velmi důležité. Pomocí vymezení základních pojmů je definována samotná podstata a cíl výslechu. Dále jsou analyzovány dle různých kritérií jednotlivé druhy výslechu spolu se základními taktickými postupy jeho vedení. Práce se rovněž zaměřuje na jednotlivá stádia výslechu, přičemž neopomíjí důležitou součást výslechové činnosti, kterou představuje její příprava. Velice zajímavou kapitolou je potom exkurz do historie výslechové činnosti, od nejstarších období až po současnost, se zaměřením na naše území. Závěr bakalářské práce zpracovává nezastupitelnou roli výslechu v trestním řízení s ohledem na procesní postavení vyslychaného.

ABSTRACT

KADIČ, M., *Criminalistic and Legal Aspects of Interrogation, Tactics of Its Preparation and Organization: Bachelor thesis*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, o. p. s., 2011. 75 p. Supervisor: JUDr. Jan Bouchal

Key words: interrogation, interrogating officer, interrogated person, criminology, legislation, interrogation stage, preparation, basic tactical procedures

This thesis deals with the issue of interrogation, and from several perspectives. It focuses primarily on the criminal aspect, but also on the legal definition or knowledge of psychology, which are undoubtedly very important for leading the interrogation. Using the definition of basic concepts, the very essence and purpose of interrogation are defined. The different types of interrogation along with the basic tactical procedures for its organization are also analyzed according to several criteria. The thesis also focuses on the various stages of interrogation, addressing an important part of interrogation operations, which is represented by its preparation. A very interesting chapter is an excursion into the history of interrogation operations, from the earliest period to the present, focusing on our territory, then. The conclusion of the thesis stresses the irreplaceable role of interrogation in criminal proceedings with regard to the procedural status of the examined person.

OBSAH

ÚVOD	7
1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	9
2 HISTORICKÝ VÝVOJ VÝSLECHU JAKO DŮKAZNÍHO PROSTŘEDKU	11
3 VYMEZENÍ OBECNÉ PROBLEMATIKY VÝSLECHU	19
3.1 Vymezení obecné problematiky výslechu z hlediska kriminalistiky	20
3.1.1 Pojem výslechu	20
3.1.2 Podstata výslechu	23
3.1.3 Cíl výslechu.....	23
3.1.4 Výpověď	24
3.2 Vymezení obecné problematiky výslechu z hlediska trestního práva	26
4 DRUHY VÝSLECHŮ A JEJICH ZVLÁŠTNOSTI	29
4.1 Hledisko procesního postavení vyslychané osoby	30
4.2 Hledisko trestní minulosti vyslychaného	30
4.3 Hledisko fyzického a psychického stavu vyslychaného	31
4.4 Hledisko vztahu vyslychané osoby k vlastní výpovědi.....	36
4.5 Hledisko úplnosti a věrohodnosti výpovědi vyslychaného	36
4.6 Hledisko výslechu přímého či skrze prostředníka	37
5 ZÁKLADNÍ TAKTICKÉ POSTUPY	38
5.1 Příprava výslechu	38
5.1.1 Příprava (věcná) obsahová	39
5.1.1.1 Analytická fáze.....	39
5.1.1.2 Syntetická fáze	41
5.1.2 Příprava organizační a materiální.....	41
5.2 Stádia výslechu.....	43
5.2.1 Úvodní stádium	43
5.2.2 Stádium souvislého líčení	44
5.2.3 Stádium kladení otázek a získávání odpovědí	44
5.3 Základní taktické postupy výslechu	45
5.3.1 Formování kontaktu vyslychajícího s vyslychaným	46
5.3.2 Analýza výpovědi v průběhu výslechu	47
5.3.3 Pomoc vyslychané osobě k vybavení si zdánlivě zapomenutého	48
5.3.4 Psychologické působení na vyslychaného k překonání jeho lživé výpovědi... ..	49
5.4 Dokumentace výslechu	51
6 VÝSLECH JAKO DŮKAZNÍ PROSTŘEDEK V TRESTNÍM ŘÍZENÍ	54
6.1 Výslech obviněného	54
6.2 Výslech svědka.....	56
6.3 Výslech znalce	58
ZÁVĚR	59
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	61
SEZNAM ZKRATEK	64
SEZNAM PŘÍLOH	65
PŘÍLOHY	66

ÚVOD

Výslech je považován za jeden z nejdůležitějších a nejrozšířenějších prostředků, který slouží k poznání právně i kriminalisticky důležitých skutečností. Výslech tvoří specifickou metodu kriminalistické praxe, kdy může být v některých případech i jediným prostředkem k získání důkazů a tím i k objasnění události. Hraje nezastupitelnou roli v trestním řízení, a to při prověřování a vyšetřování trestné činnosti v přípravném řízení.

Tento procesní úkon, jako jedna ze základních činností orgánů činných v trestním řízení, je upravován trestním právem. Nalézáme jej v zákoně č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, kde jsou kodifikovány základní zásady o průběhu a o dokumentaci tohoto úkonu. S pojmem výslech se zabývají i další odvětví práva, občanské a správní. I jejich právní řády jakožto hlavně v trestním právu stanoví právní rámec pro postup při provádění výslechu a získávání výpovědi, a to v rámci procesu dokazování. Samotný způsob provádění výslechu je však v tomto zákoně upravován velmi stroze, spíše rámcově. Dopodrobna jej rozebírá kriminalistická nauka, která přípravu i vedení výslechu rozpracovává do jednotlivých bodů postupu a metod vycházejících přímo z kriminalistické praxe.

Na výslech lze tedy nahlížet z pohledu trestního práva jako na procesní úkon, z hlediska kriminalistiky jako na kriminalistickou metodu, ale také z pohledu dalšího důležitého a dnes již velmi rozpracovaného a žádaného vědního oboru, a to z pohledu forenzní psychologie jako na specifickou formu sociálního styku.

Výslech obecně je tedy nedílná součást procesu vyšetřování trestné činnosti. Jako zásadní lze popsat charakteristiku výslechu jako takovou, že se jedná o postup, který nelze nijak změřit, porovnat a klasifikovat podle obecně stanovených tezí či měřítek. Každý výslech je individuální a neopakovatelný, protože vždy dochází k odlišné interakci mezi vyslychaným a vyslychajícím. Průběh a výsledek je vždy ovlivněn charakteristikami osobností účastníků, jejich aktuálním zdravotním i duševním stavem, společenským postavením, pokaždé jedinečnou a rozdílnou rolí vyslychaného a především taktikou zvolenou vyslychajícím. Tento neúplný výčet jen několika z faktorů ovlivňujících každý výslech je dokladem komplikovanosti podstaty výslechu. Nelze sestavit univerzální manuál či řešení pro orgány činné v trestním řízení, proto hraje velmi významnou roli vyslychající, který, aby obstál při výslechu a splnil cíl a účel výslechu, tj. použitelnost obsahu výpovědi jako důkazu, který přispěje

k objasnění případu, musí prokázat nejen znalosti zákonů a zákonných postupů, ale i znalost psychologie a dalších vědních oborů.

Jak vyplývá z výše uvedeného, tak s pojmem výslech pracuje kriminalistika, a to její podobor kriminalistická taktika. Na ni navazuje obor forenzní psychologie, který má za úkol zkoumat psychologické aspekty výslechu a proces vytváření výpovědi. Kriminalistika se zabývá zejména problematikou strategie, taktiky, metodikou výslechu a jeho vedením. Forenzní psychologie je tak ve vztahu ke kriminalistice pomocnou disciplínou a přináší mnohé další poznatky, kterými obohacuje a zdokonaluje kriminalistickou praxi.

Z důvodu, že se jedná o jeden z nejčastěji používaných úkonů v rámci trestního řízení v souvislosti s odhalováním a objasňováním protiprávního jednání a díky své jedinečné univerzálnosti použití, je výslechu věnována velká pozornost nejen při jeho přípravě i vedení, ale také jeho úpravě samotné.

1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Cílem této bakalářské práce je přiblížení čtenáři problematiku výslechové činnosti. Především se snaží systematicky shrnout poznatky kriminalistické nauky týkající se problematiky výslechu, a to z více hledisek.

Přináší tedy pohled na výslech jak z kriminalistického tak i trestně právního hlediska s využitím poznatků získaných na základě dostupných českých literárních zdrojů, jak kriminalistických publikací tak i současných i starších zákonů, zvláště pak zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) ve znění pozdějších předpisů a dále zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže). V průběhu celé práce je používáno několik stěžejních publikací z kriminalistické praxe, např. *Kriminalistická taktika pro policisty* od Miroslava Němce. Velice podrobně jsou k danému tématu zpracovány starší publikace, které jsou však pro studenta nepolicejního či neprávního studia povětšinou nedostupné. Za zmínku však stojí např. *Taktika výslechu v přípravném řízení trestním* od autorů Protivinský, Musil, Prerad, a podobné publikace, které se staly inspirací a zdrojem i pro mnohé další teoretiky v oblasti kriminalistické výslechové činnosti, avšak které je třeba doplnit o aktuální poznatky i novelizovanou právní úpravu. Práce využívá i zdroje elektronické z oficiálních serverů, ze kterých budou čerpány zvláště aktuální doplňující informace k danému tématu.

Práce je tvořena systematicky s cílem vytvořit přehledný ucelený soubor o dané problematice. V jedné z úvodních částí práce přináší exkurz do historie výslechové činnosti, od nejstarších období až po současnost, se zaměřením na naše území. Základními dokumenty se stala díla Karla Malého *České právo v minulosti* a Eduarda Vlčka *Dějiny trestního práva v českých zemích a v Československu*, které se dotýkají nejen dané problematiky, ale přibližují i vývoj českého práva v průřezu dějin. Tato část je také obohacena úryvky z trestněprávních kodexů císaře Josefa I. a císařovny Marie Terezie z počátku a konce 18. století. v originálním českém znění, které práci obzvláštěňují svou autentičností.

Následující kapitola přináší již konkrétní pohled na výslech jednak z hlediska kriminalistiky jako specifickou metodu kriminalistické praxe, v jejímž rámci pomocí komparace různých definic mnoha autorů se snaží nalézt jejich nejvhodnější vymezení,

ale také z hlediska právního, kde se pokouší vymezit základní právní rámec pro výslech. Tato část tvoří tedy terminologický i právní základ pro následující části práce.

V další kapitole jsou analyzovány jednotlivé druhy výslechů a jejich zvláštnosti, členěných podle různých kritérií, které byly vytvořeny kriminalistikou. Tato kategorizace není důležitá pouze pro teorii, nýbrž také pro její praxi, zvláště pak má značný vliv na zvolení nejvhodnější taktiky výslechu.

Následuje kapitola, která se již věnuje samotné taktice výslechu, je zaměřena na jednotlivá stádia výslechu, přičemž neopomíjí důležitou součást výslechové činnosti, kterou představuje již zmiňovaná příprava výslechu, kde se snaží analyzovat její jednotlivé stádia a fáze a jejich náležitosti. Taktická část je však v této kapitole zastoupena především jednotlivými základními taktickými postupy, které pomáhají nalézt vhodnou cestu vedoucí k úspěšnému provedení výslechu.

V závěrečné části této práce je posléze konkretizováno postavení výslechu v trestním řízení jako důkazního prostředku, a to s ohledem na konkrétní postavení vyslychané osoby. Tyto specifické druhy výslechu jsou pak zaměřeny na konkrétní osoby obviněného, svědka a znalce, jejichž náležitosti jsou analyzovány z právního hlediska.

2 HISTORICKÝ VÝVOJ VÝSLECHU JAKO DŮKAZNÍHO PROSTŘEDKU

Výslech je pokládán za jednou z nejstarších kriminalistických metod. Jeho počátky lze spatřovat se vznikem lidské společnosti samé. Tato metoda vznikla již tehdy, kdy poprvé v lidské společnosti mezi jejími jedinci vnikl spor, a který musel být řešen odlišnou třetí stranou a hlavně musel být vyřešen. V této rané společnosti stál většinou v čele rodu stařešina, ten řešil vzniklý spor nejčastěji porovnáním výpovědí obou sporných stran a svým následným rozhodnutím.¹

Určité zmínky týkající ziskávání výpovědi, jako jedné z prvních kriminalistických metod, lze nalézt již z období starověkých států, např. v Egyptě, či antickém Řecku a Římě², ačkoliv v této době ještě nebyla vytvořena žádná pevná procedura pro jeho provádění. Svědci i výpovědi byli rozdělováni do kategorií podle jejich hodnověrnosti. Stát se svědkem nebylo právo každého, vyjmuty ze svědeckví byly nižší třídy, např. služebnictvo, dále osoby se špatnou pověstí, ale také nemocní lidé nebo příliš staří či naopak příliš mladí, v neposlední řadě také otroci, kteří byli považováni za věci, jejichž postavení ve společnosti bylo pro toto období typické. Za svědka podezřelého ze lži byly považovány ty osoby, které v průběhu výslechu např. přešlapovaly na místě, potily se apod.

Předkové dlouhá staletí uznávali přímý a zjevný důkaz, který by mohli být doloženy výpověďmi očitých svědků, ale zejména неотředitelnou vírou jedince v kmenové bohy a nezrušitelnost svých zvyků. Tehdejší státní útvary měly nejdříve teokratický charakter, kde vše bylo řízeno kultem a jeho představiteli. Až mnohem později se situace v oblasti vynucování výpovědí ve vyspělých kulturách začala postupně měnit. Důvody lze nalézt v jejich postupném úpadku, kdy vnitřní krize zapříčinily jak ztrátu autority státu tak i kultu samotného. Pouhá víra ve vyšší moc již přestávala stačit. Vznik středověké společnosti a státní organizace byl provázen i vznikem práva, tedy pravidel chování, jejichž dodržování již nebylo záležitostí celé společnosti a dobrovolnosti, ale bylo vynutitelné mocí. Staré rodové obyčeje, které vznikaly a formovaly se s vývojem lidské společnosti v rodech a kmenech a měly povahu morálních norem, již středověké společnosti neodpovídaly a musely být

¹ NĚMEC, M. *Kriminalistická taktika pro policisty*. 1. vyd. Praha: Eurounion, 2004, str. 179.

² STRAUS, J., et al. *Dějiny československé kriminalistiky slovem i obrazem (do r. 1939)*. Praha: Police History, 2003, str. 5.

změněny. Nyní již záleželo na tom, kdo krade a kdo je okradený, jakého je společenského postavení apod. Na místo celé kmenové pospolitosti se výkon spravedlnosti nyní dostává do rukou panovníka a státních orgánů.³ Tyto změny značně ovlivnily i pohled na získávání výpovědí

V období feudalismu jako prostředek k získání „pravdivé“ výpovědi převládala metoda božích soudů (*judicium dei*) tzv. „ordálů“. Ordál byl ve středověku iracionální důkazní prostředek při rozhodování soudních pří, kdy o výsledku sporu či obvinění měly rozhodovat přírodní síly či později „boží vůle“, které se mohly projevit při provádění ordálu, a tím strany dokazovaly pravdivost svých tvrzení.⁴ Ordál byl prováděn na podezřelých osobách nejčastěji vodou nebo ohněm či soubojem. Původ ordálů se hledá ještě v předkřesťanských dobách tzv. zvykového práva. Zpočátku byly podporovány církví a zpravidla se děly za kněžské asistence. Dlouhou dobu byly tyto metody tolerovány společností a povětšinou vymizely až v průběhu 15. století.

Také na našem území našly ordály své uplatnění. Používali jej již Keltové, kteří naše území dlouho obývali, a posléze po nich i germánské kmeny, kteří tyto končiny opustili z důvodu příchodu Hunů, Avarů a Slovanů. I do těchto nových cizorodých kultur se vlivem času začaly prolínat tradiční zvyky a právní obyčeje i tehdejší soudní zvyky dřívějších společností. Používání ordálů při řešení sporů je na našem území dokumentováno již za období Velké Moravy. Postupem času se ordálové zvyky dostaly i do nejstarších českých zákoníků jako například Dekreta Břetislavova z roku 993 nebo později ve Výsadách Soběslavových z roku 1039, i další zákoníky českých zemí navazovaly na velkomoravskou tradici. Tuto tradici se pokusil omezit až Karel IV., ale definitivního zrušení se dočkala až za Marie Terezie.⁵ Významným institutem středověkého práva bylo právo, dle kterého se určilo, zda se obviněný bude očišťovat nebo usvědčovat. Pokud měl být očišťován, zvolil si zvláštní svědky – „očistníky“, kteří pod přísahou vyjadřovali své přesvědčení o jeho nevině.

Výraznou etapou ve vývoji výslechu na evropském kontinentě byl tzv. inkviziční proces, zavedený katolickou církví ve středověku, k potírání tzv. kacířství a to zejména v období 13. století. Zde sehrál právě výslech významnou úlohu. Vlivem uplatňování zásady „*confesio regina probationum*“ tzn. královnou důkazů je doznání, zde byly za základní důkazy považovány právě svědecké výpovědi a doznání obviněného tzv. „označeného“. Hlavní předností inkvizitora bylo umění vést

³ MALÝ, K. *České právo v minulosti*. 1. vyd. Praha: ORAC, 1995, str. 9.

⁴ MALÝ, K. *České právo v minulosti*. 1. vyd. Praha: ORAC, 1995, str. 53.

⁵ SLUŠNÝ, J. *Historie mučení*. Praha: XYZ, 2008, str. 28.

výslech tak, aby se obviněný (označený) přiznal. Výslech se zde tedy stával cílovým. Jeho cílem bylo dosáhnout potvrzení verze vyslychajícího o vyšetřované věci doznáním, bez ohledu na „objektivní pravdu“ a skutkový stav věci.⁶ Základním prostředkem pro jejich získání bylo mučení tzv. tortura neboli útrpné právo.⁷ Útrpné právo vniklo na určitém stupni společenského vývoje a s postupem času nahradilo dřívější instituty, které již podstatně vyvinuté společnosti nevyhovovaly.⁸ Při inkvizičním procesu měl soud téměř neomezenou pravomoc a z vlastní iniciativy vyhledával viníky, obžalovával, usvědčoval a odsuzoval. Presumoval nevinu obviněného, byl postaven na zásadě ústnosti, veřejnosti a teorie volného hodnocení důkazů. U inkvizičního procesu se řízení zahajuje z iniciativy veřejného žalobce. Pro inkviziční proces je typické, že osoba obhájce, žalobce a soudce splývá. Řízení se zahajuje neformálně na základě anonymního udání, špatné pověsti, domněnky atd., vina se presumuje, obžalovaný se považuje za viníka, pokud nebude prokázána jeho nevina.⁹ Tím bylo ještě více znevýhodněno postavení obviněného ale i pouhých svědků, kteří mohli být také vystaveni stejně jako obviněný tortuře. Pochopitelně, že získání takovéto výpovědi a hlavně její pravdivost byla komplikovaná, protože vždy zde sehrával důležitou roli pud sebezáchovy. Mnohdy již samotná hrozba mučením vedla obviněného k doznání vykonstruované viny i zcela nevinným, popřípadě ke křivému obvinění jiného.¹⁰ Doznání vynucená na mučidlech byla zapisována slovo od slova, tak jak se během výslechu udála zvláštními písáři do tzv. smolných neboli černých knih.¹¹

17. století lze pokládat za vrchol vyšetřovacích mučících technik v rámci tortury, přičemž do nich stále více začal zasahovat stát. Nyní již podle Obnoveného zřízení zemského z roku 1627, kterým císař Ferdinand II. zrušil v Čechách stavovské zřízení a nahradil jej absolutismem, přešla většina soudních pravomocí na stát a jeho orgány. Rok poté vydal císař obdobný dokument pro Moravu. Podle nich měl právo zahájit trestní řízení, vedené od té doby pouze v písemné podobě, jen příslušný právní úředník. K. Malý toto rozebírá podrobněji: Proces se stává tajným, neveřejným. Dosavadní princip obžalovací, podle kterého se řízení zahajuje po podání žaloby v duchu zásady „kde není žalobce, není soudce“, mizí a je nahrazen zásadou inkviziční (vyhledávací). Nyní již k zahájení procesu a trestního stíhání stačí pouhá domněnka, zlá pověst,

⁶ VLČEK, E. *Dějiny trestního práva v českých zemích a v Československu*. 2. vyd. Brno: MU v Brně, 1993, str. 15-26.

⁷ PRERAD, V., PROTIVINSKÝ, M., MUSIL, J. *Taktika výslechu v přípravném řízení trestním*. 2. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987, str. 10.

⁸ SLUŠNÝ, J. *Historie mučení*. Praha: XYZ, 2008, str. 12.

⁹ MALÝ, K. *České právo v minulosti*. 1. vyd. Praha: ORAC, 1995, str. 145.

¹⁰ NĚMEC, M. *Kriminalistická taktika pro policisty*. 1. vyd. Praha: Eurounion, 2004. str. 179.

¹¹ MALÝ, K. *České právo v minulosti*. 1. vyd. Praha: ORAC, 1995, str. 62.

anonymní udání, se kterým ostatně ani seznámen. V průběhu 18. století tento druh inkvizičního procesu zcela převládl.¹²

Snahy o zestátnění justice nadále pokračovaly. V roce 1656 vydal císař Ferdinand II. pro Dolní Rakousko nový hrdelní řád tzv. *Constitutio criminalis Ferdinanda*, který více vycházel z německého práva a začal postupně ovlivňovat naše tradiční postupy. Pro území Čech však neplatil, a proto císař Josef I. vydal v roce 1707 pro české země Nové útrpné a hrdelní právo¹³ tzv. *Constitutio criminalis Josephina*, prozatím jen v německém jazyce. Českého překladu se tento dokument dočkal až o rok později. Po jeho vydání dochází k sjednocení procesu v trestních věcech pro všechny soudy na území Koruny České, dále zformulování zásad inkvizičního procesu a stanovení podmínek k užívání práva útrpného. Dochází ke stanovení pravidel řízení, které je iniciováno veřejným žalobcem, avšak dosavadní pravidla řízení, které započalo soukromým žalobcem, zůstává nadále v platnosti. Po vydání Josefínského zákoníku je tedy konečně upraven trestní proces zahájený z úřední povinnosti. Trestní řízení zahajované na základě soukromoprávní žaloby je nepřípustné až od roku 1768, kdy je zcela odstraněno. Co se týká tortury, tak způsob výslechů nebyl po léta jednotný, až teprve tento hrdelní řád definuje stupně mučení. Přinesl nové rozdělení a to do pěti stupňů.¹⁴ Prvním stupněm byla vazba nebo šňěrování, druhým použití palečnic, třetím španělské boty, čtvrtým se stal žebřík a pátým pálení ohněm. Problémem nadále zůstává neohraňovaná doba mučení a také to, že soudci nemuseli začínat vždy od nejnižšího stupně, nýbrž podle svého uvážení.¹⁵

V habsburské monarchii nebyly ujednoceny vyšetřovací mučící postupy a každý soud je aplikoval podle své vůle. Tento stav změnila až císařovna Marie Terezie, když roku 1768 vydala trestní řád *Constitutio criminalis Theresiana* v německém jazyce. Rok na to byl vydán také v českém znění a to pod názvem *Útrpné a hrdelní právo Marie Terezie*¹⁶. Tento dokument však platil pouze pro rakouské a české země. Naproti tomu v uherských zemích se i nadále řídili ustanoveními tzv. *Tripartity*, tj. uherský zákoník z roku 1514, který určoval nejenom tresty, ale také mučící postupy. Tereziánský

---

¹² MALÝ, K. *České právo v minulosti*. 1. vyd. Praha: ORAC, 1995, str. 144.

¹³ Česko. Dokument č. 1/1708, ze dne 30. 12. 1708. Nové právo útrpné a hrdelní Josefa I. České království. 1708. Dostupný v LexGalaxy, právní informační systém, Epsilon Delta, s. r. o., Praha.

¹⁴ Článek XVI §8 Josefínského zákoníku říká: „Stupně útrpného práva jsou následující: první vazba aneb šňěrování. Druhé přiložení palečnic. Třetí, kde přečinění hrozné a buď že by palečnice a vhození na žebřík ze svých pravených příčin a okolostojičností užívati se nemohlo šroubování boty. Čtvrté vhození na žebřík a suché tažení a páté oheň.“

¹⁵ SLUŠNÝ, J. *Historie mučení*. Praha: XYZ, 2008, str. 106.

¹⁶ Česko. Dokument č. 1/1768, ze dne 30. 12. 1768. Útrpné a hrdelní právo Marie Theresie (Theresiana). České království. 1768. Dostupný v LexGalaxy, právní informační systém, Epsilon Delta, s. r. o., Praha.

zákoník definitivně potvrdil, že rozhodujícím důkazem bude přiznání obviněného, získané na mučidlech, tzv. corona probationis – koruna důkazů. Ostatní důkazy byly rozděleny do skupin a byla jim přiřazena určitá váha.¹⁷ Soud tuto skutečnost posléze při rozhodování musel brát v úvahu. Navíc obžalovaný musel prokazovat svou nevinu tj. presumpce viny, tedy tíha dokazování závisí na obžalovaném, který navíc nemá právo na obhájce. Thereziana přinesla řadu změn v oblasti tortury, na kterou byl stále kladen důraz. Tortura byla v Therezianě formálně zdokonalena, došlo k určitému zmírnění vyšetřovacích mučících metod a jejich přesné formální definování a ujednocení.¹⁸ Výslechové metody byly nejen podrobně popsány, ale také technicky zobrazeny na kresbách včetně mučících nástrojů. Samotné mučení bylo rozděleno do čtyř stupňů¹⁹, začínaje použitím palečnic, jako druhé šněrování rukou, třetím natažení na žebřík a nejvyšším pálení nataženého těla ohněm. Španělské boty byly používány jen v případech, kdy nebyly dostupné nástroje určené k vykonávání jiných stupňů mučení. Navíc použita mohla být jen na mužích.²⁰ Určitým přínosem bylo určení doby mučení, ta byla stanovena na 15 minut. Dále byli vedle privilegovaných vrstev od mučení osvobozeni mladší 14 let, starší 60 let, lidé těžce nemocní, duševně postižení a těhotné ženy. Mučení nesměli být ani šlechtici kromě závažného podezření z vlastizrady, urážky Boha a majestátu nebo spáchání závažných politických zločinů.²¹ Přínosné bylo také ustanovení, že k mučení může být vydán obviněný pouze v případech, za které hrozil trest smrti a kde újma z mučení nebyla vyšší než z vyšetřovaného zločinu.²² Při vykonávání tortury musel být také nově přítomný

---

¹⁷ MALÝ, K. *České právo v minulosti*. 1. vyd. Praha: ORAC, 1995, str. 145.

¹⁸ MALÝ, K. *České právo v minulosti*. 1. vyd. Praha: ORAC, 1995, str. 147.

¹⁹ V článku VIII O dostatečných příčinách a potahách k útrpnému dotazu, také kdy: proti komu a kterak se předsevzítí má, Tereziánského zákoníku, §17, odst. 2. je stanoveno: „...Z praveného popsání a vyobrazení se rozumí, že v našich českých zemích mučení; 1 no. V palečnicích, bez anebo s naražením na palečnice; 2 no. Ve vázání nebo šněrování zepředu; 3 no. v skřipci s napnutím a natažením těla na žebřík; 4 no. V příložením ohně proti tělu na žebříce nataženému...“

²⁰ Toto stanoví §18 téhož článku Tereziánského zákoníku „A ačkoliv v našich dědičných zemích také španělské botky v zvyku jsou a i napotom v mučení se zachovati mají, nic však méně nemají takové španělské botky jako obzvláštní stupeň, nýbrž na místě jiného útrpného nástroje (kde by totiž při mužských osobách buďto palečnice, anebo šněrování anebo skřípec podle povahy s vyšetřovaných příhodně přednásti se nedal) podle uznání soudce užívány býti.“

²¹ Článek VIII, §11 Tereziánského zákoníku toto upravuje následovně: „Od útrpného dotazu tímto vysloveně některé osoby, však podle níž stojícího umírnění vyjmuté a osvobozené...Předně: příliš sprostí a mdlí lidé; též také hluší a němí...děti pod čtrnácte let nemohou krom pohrožování anebo konečně kárání s několika švihami metlou ostřej tázané býti...starý muž od šedesáti let a dále... churavý, nebezpečně raněný anebo sic nemocný člověk, při kterém k obávání stojí, že by umřel... vyššího stavu osoby, kteří ve vysokých hodnostech a důstojenství stojí, jako i naše rady, doktoři a šlechtičtí obyvatelové krom zlo skutku urážené božské a světské velebnosti, pro zradu země a jiných přetěžkých zlých skutků, nemají mučení býti...“

²² SLUŠNÝ, J. *Historie mučení*. Praha: XYZ, 2008, str. 106.

ranhojič a v případě nutnosti zasáhl a mučení přerušil či dokonce zastavil.²³ Zároveň tereziánský zákoník stanovil druhy tělesných trestů včetně trestu smrti. Zakotvení jednak deliktu čarodějnictví, mrzačících trestů a mučících výslechových metod v Theresianě bylo určitým důkazem o zaostalosti a feudálním přežitkem Habsburské monarchie. Nový hrdelní řád vzhledem k již pokročilému vývoji soudnictví tedy budil jisté rozpaky, a tak Marie Terezie již od roku 1773 tajně zakazuje používání mučení a roku 1776 jej císařským výnosem definitivně ruší. Roku 1787, kdy byl vydán Obecní soudní řád kriminální, již není o tortuře ani zmínka. Kromě jiného se tím i otevřela cesta pro rozvoj policejních orgánů.²⁴

V 18. století pod kritikou mnoha humanistů a osvícenců jednotlivé evropské země začínají od mučení sloužícím k získání výpovědi postupně ustupovat.²⁵ Právě na přelomu 18. a 19. století dochází vlivem společenských přeměn a rozvíjení věd, mezi nimi i obecné a soudní psychologie, k podstatnějším zásahům do trestního řízení.²⁶ V průběhu 19. století dochází k významné změně, do té doby obrovský význam svědecké výpovědi začal být zpochybňován pro „nespolehlivost“ a do popředí se tak dostaly důkazy věcné.

Nová situace nastala roku 1848, tento revoluční rok přinesl řadu změn nejen do politické sféry a státního zřízení i života obyčejných lidí, ale také do úpravy stávajících trestních řádů. Staré procesní právo založené na zásadách inkvizičního procesu však bylo v této době v rozporu s požadavky veřejnosti. Až novým trestním řádem z roku 1850 byl stávající inkviziční proces změněn, ten měl právě zohledňovat požadavky obyvatel, a tedy upustil od trestního procesu jako řízení inkvizičního. V tomto řádu byly zakotveny nové zásady a instituty jako je zásada obžalovací či zásada volného hodnocení důkazů, proces byl nově také veřejný a došlo také k zakotvení ústnosti. Tento revoluční řád však neměl dlouhého trvání, když byl nástupem absolutismu omezen a nahrazen roku 1853 novým procesním řádem, který se plně vrátil k zásadám inkvizičního procesu z doby před revolucí. Po pádu absolutismu roku 1873 se však díky Glaslerovo trestnímu řádu podařilo plně prosadit změny, které přinesl řád z roku 1850 a trestní řízení tak bylo opět vráceno před veřejnost. Co se týká důkazních prostředků, tak této nový řád upravoval jak výslech obviněného, tak i výslech svědků,

---

²³ Ustanovení upravující toto tvrzení se nachází pod §8 téhož článku Tereziánského zákoníku: „A aby útrpný dotaz ne těžší než samotný trest vypadal, má skutečné mučení toliko v oných zlých skutcích, který hrdelní trest za sebou táhnou; při ostatních těžší tělesný trest sebou nesoucí přečiněních ale, když silně stěžující okolnosti se sbíhají, nanejvýše toliko přeštrážka s mučením...“

²⁴ SLUŠNÝ, J. Historie mučení. Praha: XYZ, 2008, str. 108.

²⁵ SLUŠNÝ, J. Historie mučení. Praha: XYZ, 2008, str. 106.

²⁶ PRERAD, V., PROTIVINSKÝ, M., MUSIL, J. *Taktika výslechu v přípravném řízení trestním*. 2. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987, str. 10.

a to i zohledňoval zákaz výslechu v určitých případech, či znalecký posudek tak i výslech samotných znalců. Kupříkladu zajištěná osoba musela být do 24 hodin vyslechnuta. Nebylo-li to možné, musel být její výslech započat nejdéle do tří dnů. Po výslechu musel vyšetřující soudce obviněného buď propustit, nebo rozhodnout o řádné vyšetřovací vazbě.²⁷

Na našem území platil trestní řád z roku 1873 ve znění pozdějších změn až do roku 1950. Na jeho místo byl zpracován nový trestní řád a to zákon o trestním řízení soudním č. 87/1950 Sb. Podle něj probíhalo trestní řízení zcela dle příslušného prokurátora bez jakékoli kontroly nezávislého soudu. Sporné je však v té době hovořit o existenci nezávislých soudů. Pravomoci výkonných orgánů byly výrazně posíleny na úkor práv a svobod obviněných a dalších. V této době je trestní proces použit k potlačení nepřátel tehdejšího státního zřízení. Výslechová praxe v Československu byla postavena již od dob jejího vzniku na základech zákazu jakéhokoliv používání násilí, lži, úskoků či jiného nemorálního jednání, kterými by byla výpověď takto vynucována či ovlivňována.²⁸

Tento právní stav podepřený a o vynucená doznání v politických procesech však již nezaručoval vedení řádného spravedlivého procesu. Roku 1956 byl proto vydán nový trestní řád a to zákon o trestním řízení soudním č. 64/1956 Sb., který hned v úvodu v §1 odst. 1 stanoví, že účelem tohoto zákona je upravit řízení o trestných činech tak, aby trestné činy byly náležitě zjištěny a jejich pachatelé podle zákona spravedlivě potrestáni.

V průběhu kodifikace po přijetí nové ústavy v roce 1960 nahradil tento řád nový a to z. č. 141/1961 Sb., který byl již mnohokrát novelizovaný a však do dnes platný řád.

Výslechová praxe u nás byla determinována především socialistickou kriminalistikou vědou, která vycházela z teorie poznání a poznatků soudní psychologie a která vnímala výslech jako velmi složitý tvůrčí proces, jehož průběh určuje vyslychající.²⁹ I v současné době lze říci, že poznatky a publikace z 60. – 80. let minulého století jsou stále používány.

---

²⁷*Trestní právo pro laiky* [online]. 2003 [cit. 2011-03-17]. Postavení a úloha soudu v přípravném řízení trestním: Rozhodování soudu v přípravném řízení trestním. Dostupné z WWW: <<http://www.trestni-rizeni.com/dokumenty/rozhodovani-soudu-v-pripravnem-rizeni-trestnim>>.

²⁸ VLČEK, E. *Dějiny trestního práva v českých zemích a v Československu*. 2. vyd. Brno: MU v Brně, 1993, str. 57-65.

²⁹ PRERAD, V., PROTIVINSKÝ, M., MUSIL, J. *Taktika výslechu v přípravném řízení trestním*. 2. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987, str. 11.

V současné době lze spolehlivě říci, že již od počátku sedmdesátých let dvacátého století byl zákaz jakéhokoli násilí a psychického nátlaku nejen právně deklarován, ale i fakticky realizován.

Přesto docházelo i v moderní době k používání takřka středověkých výslechových metod. Byly rozpracovány různé metody pro výslechovou praxi v čele se zásadou, že vyslýchající by měl vyslýchaného podrobovat výslechu tak dlouho, dokud nedosáhne požadovaného výsledku.³⁰ Kupříkladu nacistickým režimem za dob naší okupace či při vykonstruovaných politických procesech minulého režimu, kdy byly výslechy vedeny potřebou získat požadovanou výpověď, i za cenu hrubého fyzického a psychického násilí, vedoucího dokonce i ke smrti vyslýchané osoby.

Světlem v současnosti hýbou zprávy o kontroverzních praktikách při výsleších prováděných americkými orgány na uvězněných osobách podezřelých z terorismu, zvláště pak po útocích z 11. září 2001. Tvrdé metody výslechu byly odůvodňovány tím, že přinášejí výsledky a pomáhají zabraňovat dalším možným teroristickým útokům. Takovýto postup získání informací za každou cenu je však s ohledem jak na práva vězně, tak i morálky velice sporný a diskutabilní. V těchto případech a mnohých dalších, např. v Rusku, Číně aj., docházelo k použití metod fyzického a psychického násilí při výsleších doplňovanými prostředky moderní doby.

Do výslechové praxe pronikají stále nové znalosti, jež se týkají taktiky a vedení výslechové činnosti. Jde tedy hlavně o zvýšení technické úrovně, kdy dochází k stálému zdokonalování technických prostředků, které se následně uplatňují při realizaci výslechu. Namátkou lze uvést například vyslýchání ve specializované výslechové místnosti. Rovněž stále narůstá úroveň propojování s jinými obory, kupříkladu použití poznatků ve výslechové praxi z psychologických oborů nebo také vědního oboru, zabývající se oběťmi trestných činů tzv. viktimologie.

---

³⁰ PRERAD, V., PROTIVINSKÝ, M., MUSIL, J. *Taktika výslechu v přípravném řízení trestním*. 2. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987, str. 10.

3 VYMEZENÍ OBECNÉ PROBLEMATIKY VÝSLECHU

Tato část práce se bude stručně věnovat výslechu jako pojmu v obecné rovině, tedy jako metodě, díky které lze získat výpověď, jako důkazní prostředek. Pomocí této metody pak orgány činné v trestním řízení zjišťují kriminalisticky i právně důležité informace.

Výslech je všeobecně považován za jednu z nejčastěji používaných kriminalistických metod. A proto je tedy význam této metody pro správné objasnění trestné činnosti značný. V drtivé většině vyšetřovacích protokolů se jako nejčastější pramen důkazů vyskytuje právě výslech. Tato metoda může být použita v průběhu vyšetřování každého trestného činu, z důvodu, že při spáchání trestné činnosti je přítomný minimálně pachatel, který ji páchal. Ten v podstatě nepáchá trestný čin odděleně od jakéhokoli okolí, které by jej mohlo zaznamenat. Jen výjimečně, se pachatelovo jednání nebo i jeho následek obejdou bez jejich pozorovatelů. Mnohdy je výslech dokonce i jediným důkazním prostředkem k získání samotného důkazu. Na výslech se však nemusí pohlížet pouze jako na důkazní prostředek, ale také na prostředek obhajoby, v případě, že je vyslýchán obviněný. Tato univerzálnost výslechu je důkazem, že se jedná o nejčastěji použitelnou metodu.

Na problematiku výslechu lze proto nahlížet z pohledu několika disciplín. Jedná se tedy o problém, který je obecně chápán jako interdisciplinární. V první řadě je výslech procesním úkonem, jenž je upravován zákonem a to konkrétně trestním řádem. Výslech v tomto pojetí plní úlohu důkazního prostředku za účelem získání výpovědi od vyslýchané osoby. Významné je rovněž, jak už bylo řečeno, jeho pojetí jako kriminalistické metody, kde to jak má být výslech veden a uskutečňován v praxi, jejími taktickými postupy atd., v podstatě kompletní problematiku výslechu s cílem získat kriminalisticky a právně důležitých skutečností řeší obor kriminalistiky a konkrétně jeho podobor kriminalistická taktika. Lze konstatovat, že obě tato pojetí výslechu se vzájemně doplňují. Výslech jako procesní úkon vytváří jakýsi rámec pro kriminalistickou praktickou činnost. To, že je upraven zákonem, jsou závazným způsobem vymezeny základní principy a náležitosti, jenž musí každá taková výslechová metoda jako procesní úkon splňovat. Právní úpravou je tak vymezen prostor, který je dán orgánům činným v trestním řízení při jeho realizaci. Kriminalistická stránka představuje jakýsi návod pro vyslýchajícího, jak postupovat, aby co nejlépe objasnil skutečnosti, které jsou předmětem dokazování. Kriminalistika se zde opírá o četné

poznatky zejména forenzní psychologie, podle níž lze za výslech také možno považovat jakousi určitou formu sociálního jednání. Hlavním úkolem této disciplíny z oboru psychologie je podpora a doplnění kriminalistické praxe použitím správných psychologických poznatků. Stává se tedy důležitým podpurným a doplňujícím prvkem kriminalistiky, v dnešní době již neoddělitelnou součástí.

3.1 Vymezení obecné problematiky výslechu z hlediska kriminalistiky

3.1.1 Pojem výslechu

Zákonná definice výslechu není stanovena, tento úkol si vzala na starost právě kriminalistická věda. V kriminalistických učebnicích lze nalézt mnoho definic týkající se pojmu výslechu. Autoři kriminalistických publikací zabývajících se touto problematikou, používají velmi často podobné definice k vymezení pojmu této metody. Liší se jen s nepatrnými odlišnostmi v určitých detailech. Lze také spatřovat jakousi genezi tohoto pojmu. Od poměrně strohého pojetí výslechu se postupně dostáváme k velmi propracovaným definicím zahrnující povětšinou všechny atributy, náležitosti a pojmové znaky, které výslechu náleží. Často lze také spatřovat zdokonalené definice od téže autorů, kteří se po čase vrací k původním tvrzením a po zdokonalení se v daném oboru přináší nové a obohacené definiční pojmy. Nalézt tedy optimální definici není jednoduché. Ovšem ve většině pojmů autoři těchto definic nalézají shodu v základních pojmových znacích.

Velmi obecně podává verzi pojmu výslechu Spurný ve své knize *Psychologie výslechu*³¹, kde pojímá výslech v nejobecnějším slova smyslu jako právně regulovaný proces získávání, zpracovávání, hodnocení a dokumentování informací o skutku, který je předmětem vyšetřování. Tento pohled nepřilíší zohledňuje trestně právní charakter a už vůbec se nedotýká neopomenutelné kriminalistické praxe.

Další definici přináší kolektiv autorů Protivinský, Musil, Prerad. Ti tvrdí, že výslech jako vyšetřovací úkon je složitým tvůrčím procesem, který je určován aktivní činností vyslychajícího a je zaměřen k tomu, aby byly získány věrohodné poznatky

---

³¹ SPURNÝ, J. *Psychologie výslechu*. 1. vyd. Praha: Portál, 2003, str. 13.

o vyšetřované události.³² Tatáž definice se objevuje i v literatuře Taktika výslechu autorů Protivinský, Prerad, Heřmánek. Tato definice má již obstojnější charakter, výslech je však definován pouze z části a to jen jako vyšetřovací úkon. Chybí zde zohlednění kriminalistické praxe jako její metody a dalším nedostatkem je absence zohlednění právního rámce, který je vymezen právním řádem a který určuje limity pro používání samotného výslechu.

Zmínění významu právního rámce pro výslech je opomenut i v další definici, a to autora Pješčaka, podle kterého je výslech chápán jako samostatná metoda kriminalistické praktické činnosti a trestně procesní úkon, který je určován aktivní činností vyslychajícího a je zaměřen k tomu, aby výpovědi vyslychaného byly získány úplné a věrohodné poznatky o vyšetřované události.³³ Kladem se však stává to, že výslech definuje jednak jako kriminalistickou metodu a jednak jako trestně procesní (vyšetřovací) úkon a také zmiňuje cíl výslechu a to získání výpovědi vyslychané osoby, tedy úplných a věrohodných informací důležitých pro vyšetřování.

Tiplica přináší následující definici výslechu. Podle něj je výslech získávání a dokumentace výpovědi svědka obviněného a obžalovaného o trestněprávně relevantních skutkových okolnostech, prováděné orgánem činným v trestním řízení v souladu s ustanoveními trestního řádu.³⁴ Nepřímo stanovuje, že se jedná trestně právní úkon, toto však jasně řečeno není. A však zcela opomíjí další pohled a to z kriminalistického hlediska, což je podstatným nedostatkem definice. Odvolává se pouze na jakousi činnost orgánů činných v trestním řízení, přičemž ve své definici klade důraz na činnost získávání a dokumentaci výpovědi. Zadokumentování do protokolu je přitom v rámci definice výslechu spíše irelevantní, jelikož protokolaci výslechu lze provádět jak za průběhu vedení výslechu tak i těsně po jeho ukončení, jak dokazuje ustanovení § 55 odst. 1 trestního řádu, čímž ztrácí význam jako pojmový znak výslechu. Dalším nedostatkem je i ta skutečnost, že je zohledněna pouze výpověď obviněného a obžalovaného. Zcela opomenuta je výpověď svědka, znalce či osoby podezřelé zadržené. Z definice také vyplývá, že je zohledněno pouze procesní postavení vyslychaného.

S podstatně systémovější definicí přichází Porada v publikaci Kriminalistika (úvod, technika, taktika), kde se uvádí, že se výslechem rozumí specifická metoda kriminalistické praxe, při níž se formou výpovědi za zákonem stanovených podmínek

³² PRERAD, V., PROTIVINSKÝ, M., MUSIL, J. *Taktika výslechu v přípravném řízení trestním*. 2. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987, str. 27.

³³ PJEŠČAK, J., et al. *Kriminalistika: učebnice pro právníky*. 3. vyd. Praha: Naše vojsko, 1986, str. 160.

³⁴ TIPLICA, M., et al. *Kriminalistická taktika*. Praha: PA ČR, 1999, str. 65.

a z důvodů stanovených zákonem kriminalisticky získávají právně relevantní informace uložené ve vědomí člověka.³⁵ Další podobná definice se nachází v Základech kriminalistiky od autorů Protivinského a Klvani, kteří definují výslech jako kriminalistickou metodu, kterou se v souladu se zákony formou výpovědi, resp. vysvětlení získávají kriminalisticky a trestněprávně relevantní informace z paměťových stop osob vyslychaných nebo podávajících vysvětlení.³⁶ V obou případech správně definují pojem jako výsledek kriminalistické praxe, tedy metodu vycházející z toho oboru, díky níž lze získávat výpovědi od vyslychaných osob. Dále je také správně zohledněn právní rámec výslechu, zastupující odkaz na zákonnou úpravu. V definici Protivinského a Klvani však chybí konkrétně zmínit zákonné podmínky a zákonný důvod výslechu, definice v tomto směru odkazuje pouze na soulad se zákonem. Tato přílišná obecnost by mohla způsobovat jisté neshody ve výkladu definice. Obě dvě definice také zmiňují další základní pojmový znak výslechu a to uložení důležitých informací uchovaných ve vědomí člověka, tzv. paměťových stop. V prvním případě ale není zohledněno hledisko trestně právní, v druhé definici je zmínka o důležitých informacích trestně právního charakteru, a však ani zde není jasně řečeno, že se jedná o trestně procesní úkon.

Poměrně mnoho autorů odkazuje na definici kolektivu autorů Musila, Konráda a Suchánka. Není však divu, z výše uvedených definic se zdá být nejsystematičtější a nejkompexnější. Nepochybně se dá říci, že jsou v ní obsaženy uceleně všechny pojmové znaky, které definici výslechu náleží. Podle těchto autorů je výslechem definován v kriminalistice jako kriminalistická metoda, kterou se na základě zákona získávají formou výpovědi kriminalisticky a právně významné informace z paměťových stop obsažených ve vědomí vyslychaných osob, za přísného dodržení zákonem daných práv a povinností vyslychajícího a vyslychaného.³⁷

Z výše uvedeného lze vyčíst, že nalézání základní definice pojmu, není vždy jednoduché, a mnohdy se ubírá odlišnými ne vždy správnými směry, a však její správné sestavení je základním kamenem nejen pro výslechovou teorii ale samozřejmě neoddelitelně od ní i pro výslechovou praxi.

Nyní můžeme stanovit bez jakýchkoliv obav i obecné pojmové znaky výslechu. V první řadě se jedná o kriminalistickou metodu, za další bod lze považovat získávání

³⁵ PORADA V. *Kriminalistika (úvod, technika, taktika)*. 1. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007, str. 246.

³⁶ PROTIVINSKÝ, M., KLVANĀ, K. *Základy kriminalistiky*. 1. vyd. Praha: Armex Publishing, 2005, str. 82.

³⁷ MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2001, str. 303.

kriminalistiky a právně důležitých informací, tedy je z části a nepřímou zohledněna důležitost této metody pro trestní řízení. Tyto informace jsou uloženy jako paměťové stopy ve vědomí osoby vyslychané, následuje způsob získávání těchto informací z vědomí vyslychaného pomocí rekonstrukce vnímaných skutečností spojených s vyšetřovanou událostí. Dále nelze zapomínat na důvody, z jakých je výslech použit, a však pod přímým dohledem platného právního řádu. Z této definice lze také odvodit i další pojmový znak, a lze za něj považovat stanovení práv a povinností aktérů výslechu. Snad jen větší zdůraznění formy výslechu jako trestně procesního úkonu zde není dostatečně zmíněno, avšak i přesto se tato definice jeví jako kompletní a ponejvíc dostačující. Správnost této dedukce lze ověřit mnohými dalšími autory kriminalistických publikací zabývajících se výslechovou praxí.

3.1.2 Podstata výslechu

Podstatou výslechu je získání informací zafixovaných ve vědomí člověka. Jde tedy zejména o informace související s událostmi spáchaných trestných činů, popřípadě souvisejících s jinými důležitými skutečnostmi, které získáváme právě pomocí určitého, zákonem upraveného a kriminalistickou taktikou doporučeného, postupu.³⁸

3.1.3 Cíl výslechu

Cíl výslechu je jasně stanoven mnohými autory shodně, že za cíl výslechu je považováno získání úplné a věrohodné výpovědi v zájmu zjištění skutkového stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Tyto úplné a věrohodné informace jsou zjišťovány na základě zákona a v souladu s ním. Jak tvrdí Němec³⁹, tyto informace jsou zjišťovány za dodržení zákonných požadavků a etiky policejní práce.

Cílem je tedy získání těchto pravdivých a úplných informací formou výpovědi a nikoli pouhé doznání dané osoby či její usvědčení, jak tomu bylo mnohokrát činěno v minulosti. Záměrný výsledek výslechu lze brát za dosažený, za podmínek, kdy tato výpověď byla získána podle ustanovení platného právního řádu. Výslech by se měl po

---

³⁸ NĚMEC, M. *Výslech a taktika jeho provádění ve speciální výslechové místnosti*. 1. vyd. Praha: PA ČR, 2003, str. 7.

³⁹ NĚMEC, M. *Výslech a taktika jeho provádění ve speciální výslechové místnosti*. 1. vyd. Praha: PA ČR, 2003, str. 7.

celou dobu jeho provádění uskutečňovat za přísných limitů dané legislativy a jejím přísným dodržováním. Aby toto bylo skutečně zajištěno, jsou stanoveny určité procesní zásady trestního práva, které limitují činnost orgánů činných v trestním řízení.

Abychom došli k získání opravdu využitelných poznatků, že je zapotřebí dodržení základních podmínek či předpokladů:

1. je nutné dodržet platný právní řád
2. je třeba respektovat doporučení, která jsou rozpracovávána kriminalistickou vědou

3.1.4 Výpověď

Již několikrát zde byl zmíněn pojem výpověď. Bylo by tedy vhodné si tento pojem alespoň ve zkratce definovat. Za velice vhodnou definici a také často používanou lze považovat například definici autorů Musil, Konrád a Suchánek z jejich publikace *Kriminalistiky*⁴⁰. Podle nich výpovědí rozumějí sdělení vyslychané osoby učiněné v průběhu výslechu a zadokumentované podle příslušných právních předpisů. Patříčně by bylo také správné pohlédnout na vzájemný vztah mezi výpovědí a výslechem. Výpovědí se rozumí vlastní důkazní prostředek. V případě výslechu pak jde o procesní postup, tedy metodu směřující k získání výpovědi.

Samotný průběh utváření takovéto výpovědi je složen z několika etap. Tyto etapy jsou na sebe postupně vázány, takže předchozí etapa přímo ovlivňuje etapu následující. Z čehož vyplývá, že v případě, kdy dojde k určitému narušení výpovědi, pak je ovlivněn a tedy i narušen zbylý průběh výslechu. Také proto je velice náročné zvláště pro vyslychajícího, brát toto v úvahu a neustále to mít na paměti.

Pro přehlednost je vhodné použít členění etap procesu formování výpovědi dle Němce⁴¹, avšak totožných členění lze nalézt v kriminalistické literatuře nespočet.

- získávání, shromažďování a zpracovávání informace,
  - fixace, podržení a přepracování informace,
  - vybavení a reprodukce informace a
  - příjem, přepracování a procesní podchycení informace vyslychajícím
-
- První etapou je tedy získávání, shromažďování a zpracovávání informace vyslychanou osobou.

⁴⁰ MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2001, str. 304.

⁴¹ NĚMEC, M. *Kriminalistická taktika pro policisty*. 1. vyd. Praha: Eurounion, 2004, str. 185.

Tato úvodní etapa je zastoupena poznáváním reálných událostí. Kdy se určité skutečnosti, jak uvádí tento autor, odrážejí ve vědomí osoby. Následná hodnota takového procesu vnímání je ovlivněna mnohými činiteli a faktory. Například optickými, akustickými a jinými fyzikálními podmínkami, dále musí být zohledněna kvalita smyslových funkcí jako např. zhoršení sluchu, či určitá ztráta čichu, neopomíjet by se měla i duševní stránka člověka, jako jeho emoce, schopnost být pozorný, tělesná zdatnost apod.

- Druhou etapou je fixace, pozdržení a přepracování informace.

To co bylo člověkem vnímáno, je nutné nyní uchovat a uložit do paměti jedince. Velkým problémem se však pro takto uložené informace může stát jejich postupné zapomínání. Opět závisí na mnoha okolnostech. Zapomenout lze snadno pod tíhou emocí z prožité události, zohledňovat by se mělo také samotné úsilí si zapamatovat danou událost. Většinou daná osoba nejvíce vnímá to, co s ní přímo souvisí. Delší časové období od vnímané události také vede ke snižování množství vnímaných vjemů. A mnoho dalších faktorů může vést k zapomenutí důležitých i důležitých informací.

- Třetí etapa zastupuje vybavení a reprodukování informace.

Abychom si určité vjemy uložené v naší paměti vybavili, musíme si na ně nejprve vzpomenout, avšak takto reprodukováné vnímané a zapamatované informace již nejsou dokonale shodné s těmi skutečnými. Při jejich znovu vybavení může dojít k doplnění nepřesnými mylnými informacemi v závislosti např. na našich předešlých zkušenostech, či vlivem vsugerování klamných vjemů při nesprávné kladení otázek vyslychajícího.

- Čtvrtá etapa pak charakterizuje přejímání, přepracování a procesní podchycení informace vyslychajícím.

Tato závěrečná fáze procesu formování výpovědi má charakter schopnosti vyslychajícího zachytit a zaznamenat reprodukováné informace od vyslychané osoby, pokud možno co nejdokonaleji. Vyslychající musí v rámci komunikace s vyslychaným pochopit a porozumět jeho sdělení. Tyto přejaté informace posléze vyslychající zadokumentuje do protokolu o výslechu. Avšak i zde může dojít k určitým deformacím uvedených informací, jelikož dochází k dalšímu složitějšímu procesu a to přepracování sdělení a její následná formulace a protokolace vyslychaným.

Jak již bylo několikrát řečeno a jak mnozí autoři zmiňují, kupříkladu Pješčak⁴², v každé z těchto etap může dojít k deformaci informace o okolnostech události trestného činu, takže ani údaje vyslychaného, který chce vypovídat, pravdivě nemusí být úplně a hodnověrné.

3.2 Vymezení obecné problematiky výslechu z hlediska trestního práva

Abychom mohli rozebrat problematiku výslechu z pohledu trestního práva jako důkazního prostředku, je nejprve nutné tuto problematiku zobecnit. Proto se tato část v krátkém exkurzu zaměří nejprve na obecnou úlohu trestního řízení, dokazování a následně pak na postavení výslechu v něm.

Úvodem je třeba zmínit, co je vlastně úkolem trestního řízení. Za předmětem trestního řízení je považován určitý skutek. Hlavním úkolem pak je zjištění, zda se skutek stal, dále zjištění, zda je tento skutek trestným činem či nikoliv, a dále zákon⁴³ říká, že je nutné zjistit, kdo jej spáchal. Zákon také určil, že je zapotřebí zjistit okolnosti, které vedli k trestné činnosti nebo umožnili její spáchání. Tento trestný čin je tedy skutek, který se udál v minulosti a orgány činné v trestním řízení mají za úkol jej zjistit a o něm rozhodnout. Orgány činné v trestním řízení mohou skutek poznat jen tím způsobem, že si jej rekonstruují.⁴⁴ Činí tak zvláštním složitým procesem. Tento složitý postup je upravován v trestním řádu, jenž se nazývá dokazování, jako jednou z nejdůležitějších procesních činností orgánů činných v trestním řízení, protože umožňuje orgánů činných v trestním řízení opatřit relevantní podklady pro rozhodnutí v dané věci.

Dokazování je prováděno v mezích zákona, limitováno několika neopomenutelnými zásadami, které tvoří mantinely pro orgány činné v trestním řízení, které jej provádějí.

Cílovou složkou dokazování jsou tedy pouze ty okolnosti, které jsou důležité a klíčové pro trestní řízení. Okruh těchto okolností, které bude třeba v daném případě dokazovat, je nutno určit nejen vzhledem k povaze případu, ale i vzhledem ke stádiu

---

⁴² PJEŠČAK, J., et al. *Kriminalistika: učebnice pro právnické fakulty*. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 1982, str. 158.

⁴³ Česko (Československo). Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů, Československá socialistická republika*. 1961. částka 66. s. 513 - 575. Dostupný z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=1101>.

⁴⁴ SPURNÝ, J. *Psychologie výslechu*. 1. vyd. Praha: Portál, 2003, str. 14.

procesu, v němž se dokazování provádí.⁴⁵ Jelikož dokazování v jednotlivých fázích trestního řízení je odlišné jak formou, tak i obsahem.

Předmětem důkazu je skutečnost, která má být zjištěna. Prostředek, který je používán OČTŘ při dokazování této skutečnosti, se pak nazývá důkazní prostředek. Samotný důkaz je pak z procesního pojetí chápán jako přímý poznatek, jenž OČTŘ získaly o předmětu v rámci dokazování důkazu pomocí důkazního prostředku. Zákon⁴⁶ doslova říká, že za důkaz může sloužit vše, co může přispět k objasnění věci, zejména výpovědi obviněného a svědků, znalecké posudky, věci a listiny důležité pro trestní řízení a ohledání. Za pramen důkazu jsou pak brány osoby či věci, které jsou s nimi spjaty a jsou tedy jejich nositeli.

V tomto případě, tedy pokud se díváme na výslech z pohledu trestního práva, je pak výslech důkazním prostředkem, tj. specifickým procesním úkonem směřující k získání důkazu, tedy výpovědi od vyslychané osoby za zákonem stanovených podmínek. Prameny důkazů, tedy konkrétně tyto vyslychané osoby mohou být obviněný, svědek, znalec. Cílem je tedy to, aby byly získány cenné informace ukryté v obsahu výpovědi, které souvisejí s událostmi spojené se spáchanou trestnou činností, respektive spojenými s jinými důležitými skutečnostmi. Pro jejich použitelnost je však důležité, aby výpověď byla získána v souladu s platným právním řádem. Jak zdůrazňuje Protivinský, trestní řád výslovně zakazuje takové metody, jako je používání násilí, psychického nátlaku, klamání, úskoků, sugescí apod.⁴⁷

Jak již bylo dříve zmíněno, provádění výslechu musí být za každých okolností v souladu s platným právním řádem, tím je v první řadě myšlen ústavní zákon č. 1/1993 Sb. Ústava České republiky. Právní úprava výslechu je dále pak postavena na dalším ústavním zákonu č. 2/1993 Sb. Listina základních práv a svobod. Kupříkladu v hlavě páté Listiny článek 37 odst. 1 nám říká, že každý má právo odepřít výpověď, jestliže by jí způsobil nebezpečí trestního stíhání sobě nebo osobě blízké. Další úpravu dané problematiky na úrovni ústavních zákonů lze nalézt v pátém odst. článku 40, zde je stanoveno, že obviněný má právo odepřít výpověď; tohoto práva nesmí být žádným způsobem zbaven.

---

⁴⁵ SPURNÝ, J. *Psychologie výslechu*. 1. vyd. Praha: Portál, 2003, str. 14.

⁴⁶ §89 odst. 2 trestního řádu, Česko (Československo). Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) ve znění pozdějších předpisů. In Sbíрка zákonů, Československá socialistická republika. 1961. částka 66. s. 513 - 575. Dostupný z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=1101>.

⁴⁷ PRERAD, V., PROTIVINSKÝ, M., MUSIL, J. *Taktika výslechu v přípravném řízení trestním*. 2. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987, str. 11.

Dalším pramen pro právní úpravu výslechu a jeho náležitostí je zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (dále jen trestní řád). Samotné provádění výslechu je v trestním řádu upraveno pouze rámcově. Otázky týkající se taktiky, organizace či vedení jsou pak ponechány, jak už bylo řečeno, kriminalistické praktické činnosti a jejími vypracovanými doporučeními. Trestní řád definuje výslech jednak tedy jako důkazní prostředek, a také současně stanoví i jeho základní principy, které jsou obsaženy v jednotlivých ustanoveních ve zvláštní části a to hlavně páté nazvané Dokazování. Jedná se zejména o paragrafy § 89 - §118, ustanovení § 89 odst. 2 pak podává jejich výčet. Další ustanovení pak zastupují již jednotlivé důkazní prostředky, a to §90 – 95 pojednávající o výpovědi obviněného, §97 – 104 o svědcích a §108 následně řeší výslech znalce.

Výslech je uskutečňován orgány činnými v trestním řízení jednak v přípravném řízení a to v jednotlivých stádiích trestního říze vyznačující se svými specifiky.

4 DRUHY VÝSLECHŮ A JEJICH ZVLÁŠTNOSTI

Pro kategorizaci výslechu lze použít odlišné kritéria. Takovéto rozdělení výslechu do určitých kritérií není jen doménou teoretické části, ale je nezbytné i pro její praxi. Určení správné kategorizace je totiž zásadní jak pro zvolení adekvátní přípravy, tak i pro stanovení nejvhodnější taktiky vedení výslechu. V kriminalistických publikacích můžeme nalézt celou řadu různých hledisek, které autoři těchto učebnic používají při dělení výslechu. Tato část práce uvede pokud možno kompletní výčet různých hledisek, avšak rozebere jen ty nejvýznamnější.

Nejčastěji používanými hledisky při dělení výslechu lze považovat dělení:

- **podle procesního postavení vyslychajícího**
- **podle trestní minulosti vyslychaného**
- **podle fyzického a psychického stavu vyslychaného**
- **a podle úplnosti a věrohodnosti výpovědi vyslychaného.**

Takovéto členění používají kupříkladu Němec⁴⁸, Tiplica⁴⁹, či kolektiv autorů Musil, Konrád, Suchánek⁵⁰. Podobně rozdělené druhy výslechů, lze nalézt i u Porady⁵¹, ten však opomíjí trestní minulost vyslychané osoby. Na druhou stranu ale zmiňuje dělení:

- **podle toho, zda jde o výslech přímý, nebo prostřednictvím tlumočnicka.**

Starší učebnice se mnohdy druhy výslechů tolik nezabývají či dokonce vůbec nezmiňují. Například Pješčak⁵² zohledňuje pouze klasifikaci podle procesního postavení vyslychaného a pouze zmiňuje zvláštnosti výslechu s ohledem na fyzický a psychický stav dané osoby.

---

⁴⁸ NĚMEC, M. *Kriminalistická taktika pro policisty*. 1. vyd. Praha: Eurounion, 2004, str. 191, NĚMEC, M. *Výslech a taktika jeho provádění ve speciální výslechové místnosti*. 1. vyd. Praha: PA ČR, 2003, str. 17.

⁴⁹ TIPLICA, M., et al. *Doplňková skripta z kriminalistiky*. 1. vyd. Praha: PA ČR, 1997, str. 127.

⁵⁰ MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2001, str. 303.

⁵¹ PORADA V. *Kriminalistika (úvod, technika, taktika)*. 1. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007, str. 246.

⁵² PJEŠČAK, J., et al. *Kriminalistika: učebnice pro právníky*. 3. vyd. Praha: Naše vojsko, 1986, str. 160.

4.1 Hledisko procesního postavení vyslychané osoby

Specifika jednotlivých druhů výslechu odlišných podle procesního postavení vyslychané osoby, jenž se od tohoto dělení odvozují práva a povinnosti těchto osob, rozlišujeme zejména:

- vyžádání potřebných vysvětlení,
- výslech svědka,
- výslech svědka - poškozeného,
- výslech utajeného svědka,
- výslech znalce,
- výslech podezřelé zadržené osoby,
- výslech obviněného,
- výslech obžalovaného.

Toto dělení je zde pouze zmíněno, procesnímu postavení vyslychaných osob je dán prostor v samostatné VI. části této práce Výslech jako důkazní prostředek v trestním řízení, kde jsou některé nejvýznamnější typy výslechu rozebrány i z právního hlediska.

4.2 Hledisko trestní minulosti vyslychaného

Další dělení výslechů, jak uvádí kupříkladu Němec⁵³, lze provádět podle trestní minulosti vyslychaného na tyto tři hlediska:

- výslech osoby dosud netrestané,
- výslech osoby v minulosti trestané,
- výslech recidivistů.

Výslech osoby dosud netrestané je charakteristický klasickým druhem výslechu, jenž by neměl vyslychajícímu činit sebemenší komplikace. Takováto vyslychaná osoba dosud neměla žádnou zkušenost s touto situací. Ve vyslychajícím vidí autoritu, ke které chová určitou úctu a vážnost. Tento respekt a i nezkušenost vyslychané osoby, ji ve většině případů nedovoluje lhát či klamat, což je pro vyslychajícího značnou výhodou, kterou by měl náležitě využít.

---

⁵³ NĚMEC, M. *Kriminalistická taktika pro policisty*. 1. vyd. Praha: Eurounion, 2004, str. 192.

Co se týče osoby, která již byla v minulosti trestaná, tak hlavní rozdíl je tvořen právě zkušeností s výslechovou situací i s jednáním s orgány, které je provádí. U takové osoby je třeba počítat s jejími znalostmi a náležitě se na výslech připravit. Je nutné také brát v úvahu jejího postoje či stanoviska k minulým výslechovým zkušenostem. Lze předpokládat, že taková osoba v případě, že nemá příliš kladné zkušenosti z dřívější výslechové praxe, nebude ochotna poskytnout spolupráci s vyslýchajícím.

Zamyslíme-li se nad tímto členěním, můžeme nalézt určitou nesystematičnost či nelogičnost v posledním druhu tohoto členění. V oblasti trestního práva se recidivou rozumí opakované páchaní trestné činnosti přes předchozí odsouzení. Recidivistou je tedy pachatel, který se znovu dopustí trestného činu, ačkoliv již v minulosti byl pro trestný čin odsouzen.⁵⁴ Lze tedy výslech recidivisty a výslech osoby, která byla v minulosti již trestaná ztotožnit, tím by se výslech recidivistů mohl stát podkategorií výslechu osob v minulosti trestaných.

Výslech recidivistů bývá většinou komplikovaný. Je třeba počítat s tím, že tato osoba má již značné zkušenosti díky své trestní minulosti. Je dosti pravděpodobné, práce s takovým jedincem bude problémová, zvláště když trestnou činnost popírá. Nelze však ani v tomto případě předem určit, jak se bude během výslechu chovat. Jde-li navíc o jedince agresivního, je nutné předem zajistit, jak uvádí Němec⁵⁵, další vhodné pomocné osoby, jako je příslušník služby pořádkové policie či policejní psycholog. O to víc je důležité se na takový výslech připravit a dostatečně se obeznámit, jak daná osoba přistupuje k výslechu, zda je ochotná k podání výpovědi, stejně tak její postoj k orgánům, které výslech provádějí. Vyslýchající by si měl proto zjistit co nejvíce podkladů a informací, týkajících se nejen detailů konkrétního případu, ale hlavně také i osobnosti vyslýchávaného.

4.3 Hledisko fyzického a psychického stavu vyslýchávaného

Dalším dělením můžeme rozlišovat podle fyzického a psychického stavu vyslýchávaného a to zejména:

- výslech nezletilce,

---

⁵⁴ *Trestní právo pro laiky* [online]. 2006 [cit. 2011-02-22]. Recidivista. Dostupné z WWW: <<http://www.trestni-rizeni.com/vyklad-pojmu/recidivista>>.

⁵⁵ NĚMEC, M. *Kriminalistická taktika pro policisty*. 1. vyd. Praha: Eurounion, 2004, str. 192.

- výslech mladistvého,
- výslech osoby staré,
- výslech osoby nemocné, zraněné či umírající
- výslech osoby psychicky defektní, tělesně či zdravotně postižené,
- výslech těhotné ženy.

Každý takovýto druh výslechu má svou individualitu a specifičnost. Těmito zvláštnostmi mohou být například stáří vyslychaných osob, jejich zdravotní či duševní stav. Jde tedy o určité osobní zvláštnosti těchto osob, které činí výslech ještě náročnějším procesem a s ohledem na ně se následně odvíjí i příprava na jejich výslech, a nejen ta, vyslychající na toto nesmí zapomínat ani v průběhu celého procesu výslechu.

Zcela specificky je chápáno postavení osoby nezletilé a osoby mladistvé co se týče výslechové činnosti, jejichž odlišnosti v postupu proti nim v trestním řízení je vymezen jak v zákoně č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (dále jen trestní řád), a dále také v zákoně č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (dále jen zákon o soudnictví ve věcech mládeže), který upravuje základní zásady jednání s těmito osobami ať už v pozici poškozeného, svědka či pachatele protiprávní činnosti.

Obecně platí zásada, že i nezletilé dítě, tedy osoby mladší než patnáct let, jak říká § 2 písm. c zákona č. 218/2003 Sb., zákona o soudnictví ve věcech mládeže, je způsobilé k poskytnutí výpovědi. Přičemž věk hraje významnou roli, avšak nejnižší hranice věku pro tuto způsobilost není právně stanovena, toto je pouze na posouzení orgánu činném v trestním řízení. Je také povinností vyslychajícího vyrozumět zákonného zástupce nezletilce o konání výslechu. Zvláštní přístup při samotném výslechu nezletilého dítěte je upraven v ustanovení § 102 TrŘ, a to v případech, kdyby znovu vybavení si zapamatovaných událostí mohlo mít na takto nevyspělého nezletilce negativní vliv na jeho psychický a mravní vývoj. Je třeba si uvědomovat, že tato osoba ještě nemá dostatečně vyvinutou osobnost, která se teprve v tomto raném věku utváří, a každý podmět má tedy značný vliv na její další rozvíjení. Nelze tedy zapomínat ani na ustanovení § 101 odst. 1 TrŘ, kdy má být nezletilý před výslechem poučen přiměřeně svému věku. Vyslychající by měl mít neustále na paměti, koho to má před sebou a podle toho se k němu také chovat. Ustanovení § 102 odst. 1 TrŘ zároveň říká, že by výslech měl být veden zvláště šetrně a zároveň po obsahové stránce tak, aby jej bylo nutné provést pouze jedenkrát, jelikož zákon se snaží zajistit nezletilému dítěti co největší

ochranu a nadměrně jen nevystavovat stresující a zatěžující situaci. Opakování výslechu je možné použít pouze v nejnútnejších případech, jak říká následující odstavec tohoto ustanovení. Taktéž se zákon snaží šetřit nezletilého tím, že v řízení před soudem lze důkaz provést pouhým přečtením protokolu. Důležitým faktorem pro výslech je volba odpovídající formy výslechu, obsah otázek i způsob jejich kladení, a v neposlední řadě i délka jeho provádění, vzhledem k rychlé únavě nezletilého a také jeho ztrátě soustředění. Vliv sugesce v těchto případech je pravděpodobně největší, zvláště zde je nutná důkladná příprava výslechu, také jeho vhodné vedení a to za přítomnosti příbraného odborníka. Podle § 102 odst. 1 TrŘ je třeba k výslechu přibrat osobu, která má zkušenosti s výchovou mládeže, např. psychologa, psychiatra, pedagoga apod., a zajistit tak její dohled nad výslechem a také, aby sama přispěla ke správnému vedení výslechu, tedy aktivně se podílet na výslechu. Možná je také přítomnost rodičů při výslechu, avšak není to jejich povinností být přítomni při vyslýchání, rozhodnutí, zda se výslechu budou účastnit, závisí na vyšetřujícím, aby usoudil, zda je jejich přítomnost výslechu prospěšná. Takto příbrané osoby pak mohou navrhnout odložení úkonu na pozdější dobu, jeho přerušování či dokonce ukončení výslechu v případě, že by situace měla negativní vliv na psychiku nezletilého.⁵⁶ Vyslýchání nezletilých by mělo probíhat ve vhodném prostředí. Speciální výslechové místnosti, kde se nacházejí zřejmě nejvhodnější podmínky jak ve vnějším tak i vnitřním výslechovém prostředí, by se měly stát takřka podmínkou při výslechu nezletilých, zvláště pak v závažnějších případech mravnostní i jiné kriminality páchané na těchto jedincích.

Taktéž výslech mladistvého má svá specifika. Za osobu mladistvou je nutno chápat osobu, která v době spáchání provinění dovršila patnáctý rok a nepřekročila osmnáctý rok, jak stanovuje § 2 písm. d zákona č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže. Pro výslech mladistvého platí obecné zásady výslechu, avšak je opět třeba dbát na jeho ochranu před nepříznivým vlivem na jeho další vývoj, neboť osoby v tomto věku jsou povětšinou ještě psychicky citlivější a stále dochází k utváření jejich osobnosti. V podstatě u mladistvého platí většina principů pro vedení výslechu jako u osoby nezletilé. Zvláštní přístup k mladistvému je ukotven v zákoně o soudnictví ve věcech mládeže⁵⁷, kde jsou upraveny jejich práva a povinnosti, a také ustanovení chránící jejich zájmy. Podle ustanovení § 42 tohoto zákona je třeba s mladistvým

---

⁵⁶ ŠÁMAL, P., et al. *Trestní řád: komentář. I. díl.* 4. vyd. Praha: C. H. Beck, 2002, str. 682.

⁵⁷ Česko. Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže). In Sbíрка zákonů, Česká republika. 2003. částka 79. s. 4030 - 4052. Dostupný z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=4163>

zacházet přiměřeně jeho věku, duševní vyspělosti a zdravotnímu stavu, taktéž musí mít svého právního zástupce od doby, kdy jsou proti němu použita určitá opatření nebo proti němu provedeny úkony. Ochrana mladistvého je upravena v důležitém ustanovení § 57 odst. 1 zákona o soudnictví ve věcech mládeže, podle kterého je nutno při výslechu k němu přistupovat ohleduplně a co nejvíce šetřit jeho osobnosti. Vliv sugesce se s rostoucím věkem a vyspělostí jedince všeobecně snižuje, avšak ani v tomto případě nelze tuto skutečnost opomíjet a u každého jedince je nutno postupovat specificky k jeho duševnímu i rozumovému stavu. Taktéž je stejně jako u nezletilého dítěte vhodné výslech vést v adekvátním výslechovém prostředí, nejlépe speciální místnosti k tomu určené.

Věk vyslychané osoby může výslech ovlivnit i v případě opačném, a to když jde o vyslychanou osobu značně starou. Lze jen těžko plošně definovat pojem stáří, u každého jedince se stáří projeví v rozdílném období života, v závislosti na fyzickém a duševním stavu osoby, životním stylu a dalších faktorů. Vzhledem k tomuto faktu je nutno brát i v úvahu, že taková osoba může být i o generaci i více let starší, než osoba vyslychajícího. V případě, že vyslychající by byl mladší a nezkušený, mohla by tato situace činit značné komplikace, co se týká interakce mezi účastníky výslechu, počínaje nedůvěrou v autoritu vyslychajícího a konče neúspěchem v rámci celého procesu vyslychání. Stáří jedince s sebou nese také i zvýšené riziko zapomínání takovéto vyslychané osoby, či přináší neobjektivní výpověď, vzhledem k jejich „barvitému“ vylíčení daných událostí.

Další zvláštnosti ve výslechu bychom mohli nalézt také u osob nemocných. Tyto osoby, kupříkladu těžce nemocní, kteří se nacházejí v nemocničních zařízeních, opět přinášejí určitá specifika ztěžující práci vyslychajícího. Takovýto výslech totiž musí být veden s důrazným ohledem na zdravotní stav vyslychané osoby. Omezena je například délka výslechu, či omezené kladení příliš náročných otázek, které by mohly danou osobu silně rozrušit. V mnoha případech je nutná i přítomnost lékaře, jenž by byl případně schopen zasáhnout a výslech ukončit. Velice podobná situace nastává i při výslechu zraněné osoby, u které je navíc nutno počítat s post traumatickým, tedy pourazovým šokem. Se zraněním je samozřejmě spojena i bolest a případně i tišící léky použité k jejímu zmírnění. I s těmito faktory se musí počítat, neboť mohou ovlivnit schopnost vypovídat takto zraněné osoby. Při zranění je otřesen nejen fyzický zdravotní stav dané osoby, ale samozřejmě také její psychický stav. O to víc citlivý výslech musí být veden v případě osoby umírající. Tato osoba si je vědoma svého stavu a na vyslychajícího je, aby si toto také uvědomoval a respektoval, a dotazované otázky

k tomu také uzpůsobil. Tento druh výslechu je o mnoho náročnější, jelikož se smrtí vyslychané osoby jsou důležité a případně i klíčové informace o vyšetřované události nenávratně ztraceny.

Podobně vedený výslech lze použít i u osob s psychickým či tělesným postižením. Výslech je v takovém případě většinou veden v určitém psychiatrickém či jiném zdravotnickém zařízení, za přítomnosti psychiatra nebo jiného zdravotníka. Výslech takovéto osoby je značně ztížen duševním či tělesným stavem vyslychané osoby, avšak vyslychajícímu může značně pomoci přítomný lékař, který případně objasní stav vyslychaného a může také pomoci například při analýze jeho psychologické stránky. V každém případě by měl sám vyslychající mít určité znalosti nejen z kriminalistiky, ale také z pomocných oborů například právě z již zmíněné psychologie.

Ne jinak tomu je i v případě výslechu těhotné ženy. Zvláště pokud jde o těhotenství v pokročilém stádiu či tzv. rizikové těhotenství, kdy je vyšší riziko výskytu komplikací s tím spojených.

Ve všech těchto případech, kdy je určitým způsobem odlišný zdravotní či duševní stav vyslychané osoby od stavu normálního jedince, je nutné výslech vést s důkladnou přípravou a důkladným obeznámením o stavu vyslychaného, dále je nutné výslech vést velice citlivě s ohledem na tento její stav, nepůsobit na vyslychanou osobu jakýmkoliv nátlak, či ji zbytečně vystavovat tíživým či stresovým situacím, které by mohly zhoršit její stav a s tím související ohrožení dalšího průběhu samotného výslechu. Doba výslechu by měla být úměrná konkrétnímu stavu vyslychané osoby a přítomnost lékaře zajišťuje případný rychlý zásah v případě, že se vyskytnou jakékoliv komplikace spojené s ohrožením zdraví vyslychaného. Tyto výslechy vyžadují značnou psychickou odolnost na osobu vyslychajícího, a samozřejmě také značné znalosti a zkušenosti s takovými případy. Co se týká dokumentace v takových případech, opět závisí na konkrétním případě a konkrétnímu stavu vyslychané osoby, vyslychající musí zvážit jaká náročnost je pro danou osobu únosná. V rizikových případech je možno místo standardního zadokumentování o průběhu výslechu do protokolu použít audiovizuální záznam anebo jej sepsat do úředního záznamu.

4.4 Hledisko vztahu vyslýchané osoby k vlastní výpovědi

Podle autorů⁵⁸ učebnice Kriminalistiky jedním z nejdůležitějších kritérií kategorizace výsledků pro určení taktiky je vztah vyslýchané osoby k vlastní výpovědi. Podle tohoto kritéria mohou nastat tyto výslechové situace:

- výslech osob, které chtějí vypovídat pravdu a jejichž úmysl se kryje s nastalým následkem - v tomto případě vzniká tedy výslechová situace, kdy vyslýchaná osoba chce vypovídat pravdu, pravdivě vypovídá a její výpověď je relativně úplná;
- výslech osob, které chtějí vypovídat pravdu, avšak úmysl se z některých objektivních nebo subjektivních důvodů s nastalým následkem nekryje - jedná se o výslechovou situaci, kdy vyslýchaná osoba chce vypovídat pravdu, ale její výpověď je nepřesná neúplná a v některých epizodách je v rozporu s objektivně zjištěnými fakty;
- výslech osob, které nechtějí vypovídat pravdu - pro tento typ výslechové situace je příznačný soupeřivý až konfliktní průběh interakce v důsledku lživé výpovědi vyslýchaného.⁵⁹

4.5 Hledisko úplnosti a věrohodnosti výpovědi vyslýchaného

Němec ve své učebnici Výslech a taktika jeho provádění ve speciální výslechové místnosti⁶⁰ toto dělení ještě rozšiřuje a konkretizuje na osobu svědka a osobu obviněného a uvádí situace, kdy mluví pravdu a jsou ochotni vypovídat pravdivě či naopak zapírají či lžou. Podle úplnosti a věrohodnosti výpovědi vyslýchaného rozlišujeme výslech tedy:

- výslech nelhoucího svědka,
- výslech lhoucího svědka,
- výslech mýlícího se svědka,
- výslech nelhoucího obviněného,
- výslech lhoucího obviněného,

⁵⁸ MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2001, str. 303.

⁵⁹ *Nakladatelství Portál* [online]. 2009 [cit. 2011-02-7]. Výslech v kriminalistickém pojetí. Dostupné z WWW: <<http://www.portal.cz/scripts/detail.php?id=3107>>.

⁶⁰ NĚMEC, M. *Výslech a taktika jeho provádění ve speciální výslechové místnosti*. 1. vyd. Praha: PA ČR, 2003, str. 24.

- výslech obviněného lživě obviňujícího sebe,
- výslech obviněného lživě obviňujícího jiné osoby,
- výslech obviněného, který nechce vypovídat vůbec.

4.6 Hledisko výslechu přímého či skrze prostředníka

Podle charakteru komunikace a interakce mezi vyslychaným a vyslychajícím, kdy jde o výslech přímý, nebo prostřednictvím tlumočnicka můžeme rozdělovat do dvou skupin a to:

- výslech přímý
- a výslech nepřímý.⁶¹

První skupinu tvoří převážná část výslechů v kriminalistické praxi. V tomto případě dochází ke komunikaci a vzájemnému působení mezi vyslychaným a vyslychajícím, která je přímá, bezprostřední, bez jakéhokoli zprostředkovatele.

Výslech nepřímý je pak charakterizován jako proces komunikace a interakce, do které vstupuje určitý zprostředkovatel. Nejčastěji to bývá tlumočnick, ať již překládající do cizího jazyka či do znakové řeči. V každém případě dochází ke ztížení využívání určitých taktických postupů.⁶² Z důvodu, že vyslychající nepůsobí na vyslychanou osobu přímo, a takto zprostředkovaná interakce není vždy tatáž, jako by ji vedl sám vyslychající a tím se komplikuje i jeho taktický záměr.

Jak z uvedeného vyplývá, jde přitom prakticky vždy o kombinaci různých druhů výslechů podle zmíněných kritérií.

Je vhodné alespoň zmínit další zvláštní druhy výslechu

- výslech osoby oznamující trestný čin
- předchozí výslech (§ 84 TrŘ) - před osobní prohlídkou, domovní prohlídkou a prohlídkou jiných prostor a pozemků
- výslech formou konfrontace
- výslech před jinými úkony - např. rekognicí, rekonstrukcí, vyšetřovací pokus apod.

⁶¹ PORADA V. *Kriminalistika (úvod, technika, taktika)*. 1. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007, str. 246.

⁶² KONRÁD, Z., NĚMEC, M., NOVOTNÝ, F. *Vybrané otázky teorie a praxe výslechu*. 1. vyd. Praha: PA ČR, 2008, str. 8.

5 ZÁKLADNÍ TAKTICKÉ POSTUPY

Tato kapitola nese název Základní taktické postupy, avšak je ji možno chápat ve významu obecné taktiky výslechu. Nežli se totiž přistoupí k analýze samotných základních taktických postupů výslechu, je nutné nejprve přiblížit přípravu a následně i strukturu tohoto úkonu. Někteří autoři, zvláště pak ve starších publikacích, řadí přípravu výslechu mezi jeho základní taktické postupy. Příprava na tento složitý úkon je však skutečně pouze přípravou na výslech a nikoliv vlastním výslechem, jak dokazuje autor⁶³ učebnice Kriminální taktiky pro policisty.

5.1 Příprava výslechu

Podle Němce⁶⁴ samotné provedení výslechu představuje složitou, odpovědnou a náročnou činnost, která se úzce dotýká práv a osobních svobod občanů. Jeho cílem musí být zjištění skutkového stavu ve vyšetřovaném případě. Proto je třeba tento skutečně náročný, složitý a důležitý úkon provést s největší pečlivostí a k tomu je zcela nezbytná pečlivá příprava.

Jak z tohoto vyplývá, provedení výslechu je charakterizováno značnou odpovědností vyslychajícího, jeho činnost je velice náročná a složitá, a dopracování se uspokojivého výsledku, tedy získání úplné a věrohodné výpovědi, je mnohdy komplikované. Připravit se dostatečně na takový výslech zahrnuje skutečně rozsáhlý sled různých činností prováděných osobou vyslychajícího v určité posloupnosti tak, aby bylo dosaženo tohoto výsledku. Tato systematická posloupnost činností zaručuje vyslychajícímu, že nemůže dojít k opomenutí ničeho důležitého, či naopak určité úkony nebudou prováděny nadměru opakovaně, k tomu může vyslychajícímu dopomoci kupříkladu různé tabulky, nákresy či obrazce, anebo jiné pomůcky. Toto naplánování a načrtnutí systematických postupů má značný vliv na úspěch celého výslechu. To, jak samotný výslech bude probíhat, je závislé na tom, jak je samotný případ, který je vyšetřován, komplikovaný a závažný. Příprava výslechu ovlivňuje jeho kvalitu, průběh

---

⁶³ NĚMEC, M. *Kriminální taktika pro policisty*. 1. vyd. Praha: Eurounion, 2004, str. 207.

⁶⁴ NĚMEC, M. *Výslech a taktika jeho provádění ve speciální výslechové místnosti*. 1. vyd. Praha: PA ČR, 2003, str. 27.

a výsledky, a proto je jí třeba věnovat značnou pozornost.⁶⁵ Připravit se dostatečně na výslech je tudíž důležitým a neopomenutelným předpokladem pro jeho úspěšné provedení.

Přípravu výslechu lze v teorii rozdělit do několika částí. Někteří autoři⁶⁶ ji dělí na dvě fáze, a to na fázi analytickou a fázi syntetickou. O něco systematičtější členění přípravy výslechu lze chápat dělení autorů⁶⁷, kteří ji dělí na dvě základní skupiny, a to:

- přípravu (věcnou) obsahovou, v jejím rámci ji ještě dělí na fázi analytickou a syntetickou
- a přípravu organizační a materiální

5.1.1 Příprava (věcná) obsahová

Věcná či obsahová příprava výslechu se skládá z fáze analytické a fáze syntetické.

5.1.1.1 Analytická fáze

Analytická fáze výslechu spočívá v analýze dosud shromážděných důkazů a v analýze osoby a osobnosti vyslychaného před výslechem.⁶⁸ Shromáždění materiálů a informací je velmi důležité, avšak pouze toto nestačí. Vyslýchající by měl umět tyto informace zpracovat a náležitě využít při provádění samotného výslechu. Proto někteří jiní autoři⁶⁹ do této fáze řadí ještě analýzu znalostí, schopností a psychického stavu vyslychajícího. Právě postava vyslychajícího je klíčová pro úspěšné provedení výslechu, a je pouze na ní, zda výslech dovede k požadovanému cíli a získá tak úplnou a věrohodnou výpověď.

---

⁶⁵ GILLERNOVÁ, I., et al. *Vybrané kapitoly z kriminalistické psychologie*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2006, str. 181.

⁶⁶ např. PROTIVINSKÝ, M., KLVAŇA, K. *Základy kriminalistiky*. 1. vyd. Praha: Armex Publishing, 2005, str. 83, MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2001, str. 304, PORADA V. *Kriminalistika (úvod, technika, taktika)*. 1. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007, str. 248.

⁶⁷ PJEŠČAK, J., et al. *Kriminalistika: učebnice pro právníky*. 3. vyd. Praha: Naše vojsko, 1986, str. 162-164, NĚMEC, M. *Kriminalistická taktika pro policisty*. 1. vyd. Praha: Eurounion, 2004, str. 202.

⁶⁸ NĚMEC, M. *Kriminalistická taktika pro policisty*. 1. vyd. Praha: Eurounion, 2004, str. 202.

⁶⁹ např. PORADA V. *Kriminalistika (úvod, technika, taktika)*. 1. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007, str. 248.

Cílem a smyslem analýzy dosud shromážděných materiálů a důkazů je, jak uvádí kolektiv autorů⁷⁰, hluboké seznámení se vyslychajícím s dosud získanými materiály s ohledem na připravovaný výsledek, ať již jde o materiály důkazního charakteru či o materiály pomocné. Na základě tohoto je vyslychající schopen stanovit taktické záměry pro vyslychání. Protivinský a kol.⁷¹ pojednávají o tom, že analýza těchto materiálů má dva úkoly, a to funkce kontrolní - prověřovacích a studijní - tvůrčí. V prvé řadě jde hlavně o vymezení fakt, na jejichž základě lze vyvodit určité hypotézy či domněnky o tom, co vyslychaný mohl či musel vnímat, popřípadě naopak. Tyto fakta tak lze buďto potvrdit, anebo vyvrátit. Funkce studijní je zastoupena vyhodnocováním dosud shromážděných materiálů. Na jejímž základě lze stanovit okolnosti charakterizující skutkovou podstatu vyšetřovaného trestného činu, vytýčit hlavní otázky, které je nutno objasnit, atd.⁷² V případě nalezení rozporů, neshod či jiných nedostatků v dosud shromážděných informacích, je nutno je ihned, či v průběhu výsledku odstranit. Tím je naplněna funkce kontrolní.

Účel analýzy osobnosti vyslychaného spočívá v důkladném a pečlivém rozboru informací týkajících se osoby vyslychané, a jejich následná studie, s cílem získání poznatků o její povaze, rysech, charakteru, dále o jejích vlastnostech, psychických i fyzických schopnostech, jeho sociálním životě, případně zázemí, společenským podmínkám, ve kterých žije, dále se tyto informace a materiály mohou týkat vztahů vyslychané osoby k dalším zúčastněným zainteresovaným osobám. Cílem takovéto analýzy je pomoci vyslychajícímu předpovídat budoucí chování vyslychaného a umožnit tak vyslychajícímu rychle a správně reagovat na jakoukoliv změnu v jeho chování. Tak jako je každý jedinec odlišný, i takové podmínky jsou individuální, a proto je třeba dbát na zvýšenou pozornost, při jejich rozboru, a nejen vyslychanou osobu poznat, ale také jí správně porozumět.

Analýza znalostí, schopností a psychického stavu vyslychajícím je jakási autoreflexe, tedy poznávání sebe sama, sebeuvědomování. V učebnici Kriminálnístika⁷³ se dokonce uvádí pojem sebezpytování. Takového zamyšlení se nad sebou umožňuje vyslychajícímu určit své schopnosti a možnosti v souvislosti se svými znalostmi a dovednostmi, ale také uvědomit si své nedostatky a posléze je také odstranit. Pokud tohoto vyslychající dosáhne, je schopen správně vést výsledek.

⁷⁰ MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J. *Kriminálnístika*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2001, str. 305.

⁷¹ PRERAD, V., PROTIVINSKÝ, M., HEŘMÁNEK, J. *Taktika výslechu*. 1. vyd. Praha: Universita Karlova, 1973, str. 21.

⁷² PRERAD, V., PROTIVINSKÝ, M., HEŘMÁNEK, J. *Taktika výslechu*. 1. vyd. Praha: Universita Karlova, 1973, str. 21.

⁷³ MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J. *Kriminálnístika*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2001, str. 305.

5.1.1.2 Syntetická fáze

Tato fáze přípravy je považována za vyvrcholení celého procesu přípravy. Stádium syntetické fáze leží, jak tvrdí Pješčak⁷⁴, na volbě záměrů budoucí taktiky výslechu a ve vypracování plánu výslechu. Vyslýchající na základě informací, které získal při rozboru v analytické fázi přípravy, vytváří předpoklady k uskutečnění výslechu a zároveň stanoví jeho pravděpodobný průběh. Skutečně se jedná pouze o taktický záměr, vzhledem k individualitě konkrétního případu, nelze předem přesně předpovědět, jak se bude výslech nadále odvíjet, je tedy třeba tyto taktické záměry uzpůsobit konkrétní situaci. Kolektiv autorů⁷⁵ tuto fázi konkretizují ještě na část obecnou a část zvláštní.

Obecná část zahrnuje stanovení předmětu a cíle výslechu, volbě předpokládaných taktických postupů vedení výslechu, stanovení kdy a kde se bude výslech provádět, dále stanoví jakým způsobem bude zajištěna přítomnost vyslychaného, apod. Zvláštní část je zastoupena vypracováním plánu výslechu. Němec⁷⁶ označuje plán výslechu za určitý model uspořádání budoucích činností vyslychajícího k zajištění a provedení výslechu. Je pouze na vyslychajícím, zda plán bude mít podobu písemnou či nikoli, avšak u složitějších výslechů se bez písemného plánu nelze obejít. Vypracováním tohoto plánu končí příprava výslechu, avšak pouze do té míry, která se týká jeho obsahové části.

5.1.2 Příprava organizační a materiální

Toto stádium přípravy navazuje na přípravu (věcnou) obsahovou a vychází z jejích výsledků.

Nejen osoby vyslychajícího a vyslychaného mají vliv na vedení výslechu, důležitým faktorem je, jak zmiňuje např. Pješčak⁷⁷, i prostředí, ve kterém se výslech

---

⁷⁴ PJEŠČAK, J., et al. *Kriminalistika: učebnice pro právníky*. 3. vyd. Praha: Naše vojsko, 1986, str. 164.

⁷⁵ MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2001, str. 305-306.

⁷⁶ NĚMEC, M. *Kriminalistická taktika pro policisty*. 1. vyd. Praha: Eurounion, 2004, str. 204

⁷⁷ PJEŠČAK, J., et al. *Kriminalistika: učebnice pro právníky*. 3. vyd. Praha: Naše vojsko, 1986, str. 162.

odehrává. Tento i jiní autoři⁷⁸ zmiňují vnější a vnitřní výslechové prostředí. Němec⁷⁹ do této přípravy zahrnuje:

- volbu výslechového prostředí,
- volbu a přípravu potřebných technických prostředků a
- organizační zajištění výslechu.

Za vnější výslechové prostředí je považováno místo, kde je výslech prováděn. Nejčastěji to bývá kancelář vyšetřovatele, výslechová místnost, pracoviště či byt vyslychaného, nemocnice apod. Toto pracovní prostředí působí na psychiku jak vyslychajícího tak i na osobu vyslychanou. Vyslychajícímu však může poskytnout značnou převahu, v případě, že se jedná o prostředí, které je mu známé, jako právě např. výslechová místnost, naopak vyslychané osobě toto nové prostředí ubírá na jistotě.

Vnitřním výslechovým prostředím pak rozumíme atmosféru např. uvnitř výslechové místnosti. Toto vnitřní klima je utvářeno mnohými okolnostmi, např. Pješčak⁸⁰ uvádí poměrně rozsáhlý výčet takovýchto okolností, jako je např. zařízením interiéru místnosti, uspořádání míst jednotlivých aktérů při výslechu, eliminace rušení z vnějšího prostředí, myšleno je tím např. telefonování, klepání na dveře, vcházení dovnitř místnosti apod. Dalšími faktory uvnitř místnosti, které by mohli ovlivnit výslechovou činnost, jsou kupříkladu doplňky místnosti. Nemělo by se také zapomínat na předměty, které by se mohli stát v případě agrese vyslychaného nebezpečné pro život či zdraví jeho či jiných aktérů.

Obecně se dá říct, že ve výslechovém prostředí by mělo být co nejméně rušivých elementů, které by ovlivňovali účastníky výslechu. Takovýmto ideálním prostředím je speciální výslechová místnost. Tato takřka ničím nerušená pracoviště jsou také lépe vybavena technickými prostředky sloužícím k monitoringu průběhu výslechové činnosti jako je např. audio a videotechnika k záznamu výslechu. Avšak výslech se často odehrává v jiných ne příliš vyhovujících pracovištích. Ne vždy je totiž možnost provádět výslech v této místnosti kupříkladu kvůli nedovolujícímu stavu vyslychané osoby, ale také z důvodu nízkého počtu těchto speciálních výslechových pracovišť.

Příklad vhodného výslechového prostředí ve speciální výslechové místnosti je uveden v příloze I.

⁷⁸ NĚMEC, M. *Kriminalistická taktika pro policisty*. 1. vyd. Praha: Eurounion, 2004, str. 204, PRERAD, V., PROTIVINSKÝ, M., MUSIL, J. *Taktika výslechu v přípravném řízení trestním*. 2. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987, str. 31.

⁷⁹ NĚMEC, M. *Výslech a taktika jeho provádění ve speciální výslechové místnosti*. 1. vyd. Praha: PA ČR, 2003, str. 31.

⁸⁰ PJEŠČAK, J., et al. *Kriminalistika: učebnice pro právníky*. 3. vyd. Praha: Naše vojsko, 1986, str. 164.

5.2 Stádia výslechu

V kriminalistických učebnicích⁸¹ je výslech rozčleněn do těchto stádií:

- úvodní stádium,
- stádium souvislého líčení,
- stádium otázek a odpovědí.

Použití jednotlivých stádií a určení jejich rozsahu je závislé na komplikovanosti vyšetřovaného případu a dalších okolností, zvláště pak, co se týká vyslýchaného subjektu. Vyslýchaný, pokud není ochoten poskytovat součinnost a spolupracovat, anebo pokud není dokonce schopen podávat výpověď o vyšetřované události, může značně ztížit především stádium tzv. monologu, tedy stádium souvislého líčení, kdy má vyslýchaný vypovídat samostatně, bez jakékoliv pomoci. Vliv na schopnost vypovídat má mnoho faktorů, např. stáří vyslýchané osoby, její psychický či zdravotní stav, sociální poměry, z kterých pochází, atd. V případě, že vyslýchaná osoba dostatečně jasně a úplně nevypovídá, nebo si protirečí, je na osobě vyslýchajícího, aby na tuto situaci reagoval a pomocí kladení otázek, ji pomohl k podání přesné výpovědi.

5.2.1 Úvodní stádium

V této úvodní části výslechu je nezbytné z hlediska trestního řádu splnění trestně procesních náležitostí, naproti tomu z hlediska kriminalistiky i psychologických a taktických aspektů, kdy je úkolem vyslýchajícího v úvodu blíže poznat vyslýchanou osobu, otypovat si ji a navázat s ní psychologický kontakt.⁸² Obě tato hlediska se vzájemně prolínají. Na počátku vyslýchající přivítá vyslýchanou osobu, představí se jí, tím odbourá bariéru neznámého a bezejmenného, a přispívá tak k navázání osobnějšiho kontaktu. Zároveň při ověřování totožnosti vyslýchaného naplňuje i dodržení procesních náležitostí. Následujícím krokem je seznámení vyslýchaného s předmětem výslechu, s jeho odůvodněním a jeho vztahem k předmětné věci. Je nutné také vyslýchanou osobu zároveň poučit o jejích právech a povinnostech, a to s ohledem na

---

⁸¹ např. MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2001, str. 306, PORADA V. *Kriminalistika (úvod, technika, taktika)*. 1. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007, str. 250, TIPLICA, M., et al. *Kriminalistická taktika*. Praha: PA ČR, 1999, str. 68, PRERAD, V., PROTIVINSKÝ, M., MUSIL, J. *Taktika výslechu v přípravném řízení trestním*. 2. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987, str. 27.

⁸² PRERAD, V., PROTIVINSKÝ, M., MUSIL, J. *Taktika výslechu v přípravném řízení trestním*. 2. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987, str. 27.

její procesní postavení. Jak uvádí někteří autoři⁸³, je vhodné, aby v úvodu výslechu byl rozhovor veden na obecné téma, jak za účelem lepšího navázání psychologického kontaktu, tak i otypování vyslychaného, prověření jeho intelektu a celkové orientace osobnosti.

5.2.2 Stádium souvislého líčení

Tato monologická fáze plynule navazuje na úvodní stádium a začíná okamžikem, kdy po poučení a seznámení s předmětem výslechu, je vyslychaná osoba vyzvána, aby uvedla, co je jí o předmětné věci známo. Jak uvádí Spurný⁸⁴, smysl spočívá v tom, že vyslychaný má možnost volně vypovědět o tom, co sám považuje za důležité, co vnímal a co se případně dozvěděl od jiných osob. Vyslychaný by měl vypovídat samovolně, spontánně, bez pomoci a popudu vyslychajícího. Během své výpovědi by vyslychaný neměl být nadbytečně přerušován, pokud však neúměrně neodbočuje od tématu. V takovém případě může být vyslychajícím nasměrován, kupříkladu v jaké časové posloupnosti má vypovídat, či konkretizovat určité skutečnosti. Vhodné by bylo, aby vyslychající předem doporučil vyslychané osobě určitý postup, kterého by se při monologu držela a podle kterého by vypovídala. V tomto stádiu by se však vyslychající měl pouze pozorně naslouchat, činit si poznámky a kontrolovat monolog vyslychajícího.

5.2.3 Stádium kladení otázek a získávání odpovědí

Poté, co vyslychaný skončí své monologické líčení a v případě, že by se vyskytly určité protiklady, anebo neúplné či nejednoznačné informace v jeho dosavadní výpovědi, může vyslychající přistoupit ke kladení doplňujících otázek. Těmito otázkami vyslychající doplňuje, upřesňuje a prověřuje dosavadní souvislé líčení vyslychané osoby. V tomto stádiu dialogu aktivně vystupuje osoba vyslychajícího, který by se měla důkladně a důsledně připravit na výslech a seznámit se všemi skutečnostmi týkajícími

---

⁸³ např. PORADA V. *Kriminalistika (úvod, technika, taktika)*. 1. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007, str. 251.

⁸⁴ SPURNÝ, J. *Psychologie výslechu*. 1. vyd. Praha: Portál, 2003, str. 20.

se dané věci. Kladení otázek rámcově upravuje trestní řád⁸⁵, tyto zásady je třeba mít během jejich pokládání na paměti a dodržovat je. Takovéto otázky jsou označovány za sugestivní a kapciózní⁸⁶, tedy otázky, které v prvním případě v již samotné otázce předjímají způsob a obsah výpovědi vyslychaného a v druhém případě otázky klamavé, lstivé a úskočné mající za cíl zmást vyslychaného.

Na druhou stranu jsou vhodným typem otázek, otázky krátké a otevřené⁸⁷, které jsou nesugestivní, a díky kterým lze získat poměrně velice detailní informace o vyšetřovaných událostech. Vypovídající osoba z nich nemůže vyvodit žádné informace pro svoji výpověď a je nucena spoléhat se pouze na svou paměť. Takovou otevřenou otázkou je např.: „Co jste viděl?“ V případě že je vyslychaná osoba málomluvná, je dobré použití otázek uzavřených, které slouží k získání konkrétní odpovědi. Příkladem může být: „Držel jste tašku v ruce, nebo jste ji měl přehozenou přes rameno?“, či otázky na které je možno odpovědět buď ano či ne. Vliv sugesce může být při těchto otázkách značný, proto musejí být dotazy doslovně zaprotokolovány z důvodu, aby soudce mohl posoudit vliv na vyslychaného.⁸⁸

V závěrečné části výslechu je pak vhodné, aby vyslychající shrnul dosud získané informace, a odpověďmi na jeho kontrolní otázky vyslychaný tyto informace potvrdí či naopak vyvrátí. Takto si vyslychající zkontroluje, zda správně pochopil určité sdělené informace.

5.3 Základní taktické postupy výslechu

Aby bylo dosaženo cíle výslechu, tedy získání úplné a věrohodné výpovědi, je třeba dodržovat určitá taktická pravidla, která pomohou k řešení této obecné úlohy výslechu, avšak za přísného dodržování platných právních předpisů. Vyslychající musí umět vybrat a zároveň také umět použít nejvhodnější metodu či postup, aby dosáhl naplnění tohoto cíle. Tento tvůrčí proces vyslychajícího hledání správné taktiky

---

⁸⁵ Podle § 92 odst. 3 zákona č. 141/1961 Sb., trestního řádu, mohou být otázky pokládány k doplnění výpovědi nebo odstranění neúplnosti, nejasnosti a rozporů. Otázky musí být kladeny jasně, srozumitelně bez předstírání klamavých a nepravdivých okolností, nesmí v nich být naznačeno, jak na ně odpovědět.

⁸⁶ CHMELÍK, J., et al. *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2005, str. 173.

⁸⁷ GILLERNOVÁ, I., et al. *Vybrané kapitoly z kriminalistické psychologie*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2006, str. 185.

⁸⁸ GILLERNOVÁ, I., et al. *Vybrané kapitoly z kriminalistické psychologie*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2006, str. 185.

je obsažen v tzv. taktických postupech. Autoři⁸⁹ hovoří o taktických postupech jako o určitých vědeckých doporučeních vypracovaných kriminalistikou na základě využití poznatků odborných vědeckých disciplín, zmiňují zejména obor psychologie, logiky, vědecké organizace práce, kriminalistické praxe apod. Ve většině případů se autoři⁹⁰ shodují na čtyřech základních taktických postupech výslechu:

- formování kontaktu vyslychajícího s vyslychaným,
- analýza výpovědi v průběhu výslechu,
- psychologická pomoc vyslychajícího vyslychané osobě při výslechu k vybavení si zdánlivě zapomenutého a překonání chybných vzpomínek i subjektivních nedostatků reprodukce,
- a psychologické působení na vyslychaného k překonání jeho lživé výpovědi.

V prvních dvou případech jde o obligatorní taktické postupy, jelikož k jejich aplikaci dochází při každém výslechu. Zbylé dva postupy jsou pak fakultativní, zde závisí na tom, zda jsou při výslechu potřebné, např. při neochotě vyslychaného vypovídat pravdivě apod.

5.3.1 Formování kontaktu vyslychajícího s vyslychaným

Utvoření vhodného psychologického kontaktu mezi osobami vyslychajícího a vyslychaného je jedním z nejvýznamnějších a takřka neopomenutelným faktorem pro úspěšně provedený výslech. Cílem tohoto taktického postupu je vytvoření dobrého vztahu mezi těmito aktéry výslechu na základě důvěry k vyslychajícímu za uplatnění jeho autority při plnění služebních povinností, korektního a čestného jednání a za předpokladu ovládnutí svého emocionálního stavu. Formování psychologického kontaktu je charakteristické obzvláště pro úvodní stádium výslechu, kdy se uskutečňuje první styk s vyslychaným. Avšak díky postupné dynamice a vývoji při formování kontaktu se tento taktický postup uplatňuje během celého procesu výslechu, neboť během výslechu dochází k formování vztahu mezi vyslychajícíma vyslychaným.

---

⁸⁹ PRERAD, V., PROTIVINSKÝ, M., MUSIL, J. *Taktika výslechu v přípravném řízení trestním*. 2. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987, str. 29.

⁹⁰ např. PRERAD, V., PROTIVINSKÝ, M., MUSIL, J. *Taktika výslechu v přípravném řízení trestním*. 2. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987, str. 29, PORADA V. *Kriminalistika (úvod, technika, taktika)*. 1. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007, str. 252, TIPLICA, M., et al. *Kriminalistická taktika*. Praha: PA ČR, 1999, str. 70.

Na vyslychajícím je tedy, aby vhodnými podmínkami zajistil optimální situace pro získání úplné a věrohodné výpovědi.

Němec⁹¹ vytyčil nejdůležitější atributy náležití formování kontaktu takto:

- vhodný způsob vyzvání osoby k výslechu – posoudit, zda je vhodnější písemné vyrozumění či osobnější ústní jednání,
- vytvoření správné výslechové situace – zajistit nerušené a klidné prostředí výslechu,
- správný způsob chování vyslychajícího – vhodné korektní jednání vyslychajícího, sdělení jeho hodnosti, příjmení, funkce, neopomenout by se mělo i sdělení odůvodnění výslechu dané osoby apod.
- vhodnou formu seznámení vyslychaného s jeho procesním postavením – důležité je vysvětlit, ale také seznámit s právy a povinnostmi vyslychanou osobu,
- poznání osobnosti vyslychaného – Němec⁹² v tomto ohledu klade důraz zvláště na osobu obviněného, a podle toho také zvolit k němu správný přístup,
- a zmiňuje též snahu vyhnout se při formování kontaktu nereálným slibům.

Patříčné by bylo doplnit hlediskem vhodného psychologického přístupu podle zvláštností vyslychané osoby (tzn. zohlednit, zda je o mladistvého, nezletilce, osobu zraněnou, apod.)⁹³

5.3.2 Analýza výpovědi v průběhu výslechu

Smysl této analýzy je zjistit, zda je výpověď vyslychané osoby úplná a věrohodná, a zároveň má za úkol objasnit postoje vyslychané osoby k předmětu výslechu.⁹⁴ Vyslychající během této analýzy zjišťuje, zda vyslychaná osoba je schopna správně a úplně vnímat, zda je schopna tyto vnímané vjemy udržet ve své paměti a zda je schopna zapamatované také hodnotně reprodukovat. Tato analýza probíhá nikoli poskočení výslechu, nýbrž průběžně a to zvláště během stádia souvislého líčení, kdy vyslychaná osoba vede monolog.

⁹¹ NĚMEC, M. *Kriminalistická taktika pro policisty*. 1. vyd. Praha: Eurounion, 2004, str. 207.

⁹² NĚMEC, M. *Kriminalistická taktika pro policisty*. 1. vyd. Praha: Eurounion, 2004, str. 210.

⁹³ PORADA V. *Kriminalistika (úvod, technika, taktika)*. 1. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007, str. 253.

⁹⁴ PJEŠČAK, J., et al. *Kriminalistika: učebnice pro právníky*. 3. vyd. Praha: Naše vojsko, 1986, str. 165.

Aby bylo možno vytvořit si určitý posudek o úplnosti a o věrohodnosti výpovědi, je nutné zejména zjistit od vyslychané osoby všechny podrobnosti k předmětné věci, které jsou mu známy a dále zjistit, kde tyto informace získal a kdo je může potvrdit.⁹⁵

Hodnotit takto výpověď na základě úplnosti a hodnověrnosti lze několika způsoby:

- je možné srovnat údaje ve výpovědi s ostatními důkazy, zda mezi nimi nedochází k rozporům,
- nebo lze prověřit vnitřní shody ve výpovědi a případně tak odhalit lživou výpověď v případě nálezů rozcházejících se skutečností v opakované výpovědi,
- anebo lze vyjasnit další okolnosti, které jsou pro daný případ důležité.

Během tohoto rozboru je třeba také vnímat osobnost vyslychaného z celkového pohledu, jelikož jeho duševní činnost je spojena s jeho fyziologickými funkcemi, tudíž by se neměly opomíjet kupříkladu jeho neverbální projevy při podávání výpovědi (nervozita, pocení, zrudnutí v obličeji atd.). Nemělo by se na toto však zaručeně spoléhat, jelikož každý jedinec reaguje odlišně, pouze by posloužily jako pomocné ukazatele pravdivosti.

5.3.3 Pomoc vyslychané osobě k vybavení si zdánlivě zapomenutého

Tento taktický postup se uplatňuje těm osobám, především v případě výslechu svědků, kteří si nemohou vzpomenout si na určité okolnosti týkajících se vyšetřované věci. Jak již bylo dříve řečeno, v rámci procesu formování a utváření výpovědi může dojít k deformaci informace o okolnostech týkajících se vyšetřované události. Jde proto o osoby, které si nedokážou tyto informace znovu v daný okamžik vybavit, často také může dojít k jejich zkreslení, či jiným nepřesnostem, tyto informace mohou být nekompletní i mylné, případně i během reprodukování takto vnímaného může dojít k nepřesnostem.

Kriminalistika, při zjištění případných neúplností, rozporů či nesouladu ve výpovědi, doporučuje nechat vyslychanou osobu dokončit monologickou část souvislého líčení, respektive pouze určitého úseku tohoto stádia. Zkušený vyslychající by měl dokázat určit a nalézt původ nepřesností a nedostatků ve výpovědi vyslychané

---

⁹⁵ NĚMEC, M. *Kriminalistická taktika pro policisty*. 1. vyd. Praha: Eurounion, 2004, str. 207.

osoby. Po určení konkrétní příčiny, která je spjata s takovýmto znehodnocením zapamatovaných informací, může vyslychající přejít ke specifické psychologické pomoci. Pomoc spočívá v nesugestivní a nenásilné nápovědě vyslychanému, aby si nejlépe sám dokázal vzpomenout a vybavit si zdánlivě zapomenutá fakta, či se dokázal dostat přes klamné vzpomínky anebo správně reprodukovat vnímaná fakta.⁹⁶

Přesný postup však nelze předem určit, opět závisí na konkrétním případě a specifické situaci. Přesto autoři kriminalistických publikací⁹⁷ přinášejí určitá faktická doporučení. V prvé řadě by vyslychající neměl spěchat na vyslychaného, nenutit jej, aby vypovídal rychle bez uvážení. Vyslychající by mohl navrhnout, aby vyslychaný vypovídal chronologicky, tak jak se věci postupně udály, aby vypovídal co nejdetailněji, případně konkretizovat osoby, které by jeho tvrzení potvrdili. Vhodné by bylo také vybavit si určité mezní body, jako je konkrétní významná událost, nebo čas příjezdu a odjezdu, apod., či pokusit se vzpomenout na maximum události, co jim předcházelo, tedy vybavit si jejich časový děj, až pro kritický bod vyšetřovaného zájmu. Tito autoři také doporučují kupříkladu při vzpomínání na jména či příjmení osob zainteresovaných ve věci, či názvy měst a obcí, ulicí apod., použít různé seznamy jmen, telefonní seznamy, seznamy obcí atd. Vedle těchto pomůcek lze použít i další mnemotechnické pomůcky, např. různé schémata, kresby, náčrtky, fotografie, mapy či plány, aj. Je třeba neustále dbát na to, aby se vyslychající nedopustil sugesce vůči osobě vyslychané, proto je vhodné dát vyslychanému na výběr, tedy volbu z vícera možností. Další metodou, která by mohla pomoci vyslychanému, je využití asociovaných vztahů příčiny a důsledku, kde událostí se rozumí právě příčinou tohoto důsledku. Taktéž je možné použít dalších kriminalistických postupů, kupříkladu rekognice, konfrontace aj.

5.3.4 Psychologické působení na vyslychaného k překonání jeho lživé výpovědi

Tento taktický postup se použije v případě, že nebyl navázán psychologický kontakt, tedy v situaci, která má konfliktní charakter, kdy vyslychaný není ochoten vypovídat pravdu a lže. Řešení této situace je považováno za nejsložitější. Využívá se jak u lhoucích obviněných tak i u svědků.

---

⁹⁶ NĚMEC, M. *Kriminalistická taktika pro policisty*. 1. vyd. Praha: Eurounion, 2004, str. 209.

⁹⁷ např. PRERAD, V., PROTIVINSKÝ, M., HEŘMÁNEK, J. *Taktika výslechu*. 1. vyd. Praha: Universita Karlova, 1973, str. 56, KONRÁD, Z., NĚMEC, M., NOVOTNÝ, F. *Vybrané otázky teorie a praxe výslechu*. 1. vyd. Praha: PA ČR, 2008, str. 46.

Prvotním úkolem vyslychajícího je zjistit podstatu, proč vyslychaný lživě vypovídá a následně se pokusit změnit jeho přístup či postoj k výpovědi. Nelze však použít při výslechu násilí ať už fyzické či psychické, též je zakázáno použití kapciózních a sugestivních otázek, neboť by jejich použití odporovalo zákonu. Jedinou možnou metodou jak dosáhnout této změny v přístupu vyslychané osoby je jeho přesvědčování. Autoři kriminalistických publikací⁹⁸ se shodují, že přesvědčování je určité ovlivňování intelektu a emocí vyslychané osoby lživě vypovídající, za účelem ujistit ho, tedy přesvědčit, že se mýlí, a že jeho lež je neúčinná a škodlivá. Výrazným kladem při přesvědčování může být jasně prokazatelný argument, nejlépe usvědčující důkaz, proti němuž vyslychaný svou lživou výpověď těžko může jakkoli obhajovat.⁹⁹

Většina autorů¹⁰⁰ se shoduje ve výčtu dílčích taktických postupů psychologického působení na vyslychajícího:

- odhalení a objasnění příčin vedoucích k lživým výpovědím a provedení opatření k jejich odstranění,
- stimulování kladných vlastností vyslychané osoby,
- využití stavu emocionálního napětí vyslychaného - jelikož situace při výslechu je pro většinu osob dosti emocionálně náročná a při určité gradaci emocí lze docílit, že vyslychaný začne vypovídat pravdivě,
- využití vnitřních rozporů výpovědi a rozporů mezi výpovědí a jinými důkazy
- a využití reflexivních úvah lživě vypovídajícího.

Další autoři¹⁰¹ zmiňují navíc

- využití pořadí výslechů několika svědků či obviněných - kdy vhodné pořadí slouží k získání dalších materiálů pro analýzu dalších výpovědí i pro využití taktických postupů k odhalení rozporů mezi výpověďmi či jinými důkazy
- a využití taktických možností trestně procesního předpisu o souvislém výkladu.

---

⁹⁸ např. PROTIVINSKÝ, M., KLVAŇA, K. *Základy kriminalistiky*. 1. vyd. Praha: Armex Publishing, 2005, str. 85, NĚMEC, M. *Kriminalistická taktika pro policisty*. 1. vyd. Praha: Eurounion, 2004, str. 210, PRERAD, V., PROTIVINSKÝ, M., HEŘMÁNEK, J. *Taktika výslechu*. 1. vyd. Praha: Universita Karlova, 1973, str. 62.

⁹⁹ NĚMEC, M. *Kriminalistická taktika pro policisty*. 1. vyd. Praha: Eurounion, 2004, str. 210.

¹⁰⁰ např. PORADA V. *Kriminalistika (úvod, technika, taktika)*. 1. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007, str. 254, MUSÍL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2001, str. 310, TIPLICA, M., et al. *Kriminalistická taktika*. Praha: PA ČR, 1999, str. 72.

¹⁰¹ např. PJEŠČAK, J., et al. *Kriminalistika: učebnice pro právnické fakulty*. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 1982, str. 192.

5.4 Dokumentace výsledku

Smyslem zdokumentování tohoto úkonu je činnost směřující k zachycení jak průběhu, tak i výsledku výslechu, tedy zjištění všech relevantních skutečností o vyšetřované události s cílem jejich zachování v určitém hmotném stavu. Dokumentace výslechu má vzhledem k samotnému úkonu zásadní význam, je takřka neopomenutelná, jelikož teprve správně zadokumentovaný výslech se stává důkazním prostředkem. Tento význam je odvislý od důležitosti výslechu, jelikož se stává dalším podkladem pro orgány činné v trestním řízení a proto je důležité, jak uvádí Němec¹⁰², aby zachytil objektivně vše, co vyslýchaný skutečně k předmětu výslechu vypověděl a nesmí dojít k žádnému způsobu zkreslení.

Je třeba brát v úvahu, že výslechová činnost je dosti složitá. Vzhledem ke své náročnosti, komplikovanosti a obtížnosti je důležité správné dodržení určitých principů a zásad při provádění dokumentování tohoto úkonu, aby bylo zabráněno vzniku jakýchkoliv nepřesností či zkreslení. Výslechem je třeba v první řadě včas podchytit a zaznamenat zapamatované události uložené v paměti vyslýchaného vzhledem k jejich dočasnému uchování, jelikož s delším časovým obdobím dochází ke snižování kvality zapamatovaného či dokonce hrozí jejich úplná ztráta. Tím, že se výslech včas zadokumentuje, je splněna další důležitá zásada, tedy nenahraditelnost této činnosti zachycení výpovědi, jelikož tato výpověď již nezanikne a jako důkaz je posléze kdykoliv použitelná v rámci dalších úkonů trestního řízení. Další důležitou zásadou je požadavek, aby dokumentace výslechu byla maximálně objektivní, jelikož tento pohled nám dokáže zajistit poznání objektivní pravdy a skutkového stavu vyšetřované události. Nejen však objektivní stanovisko dokumentace výslechu je potřebné k dosažení této pravdy, ale také její úplnost.

Základní ustanovení týkající se dokumentace výslechu lze nalézt v trestním řádě¹⁰³, konkrétně v ustanoveních §§ 55 až 57 TrŘ, specifikované pak vzhledem k procesnímu postavení vyslýchané osoby, a to v ustanovení §§ 90 až 95 u výslechu osoby obviněné a v §§ 97 až 104 téhož zákona v případě svědka.

Výslech se dokumentuje pomocí protokolu, jakožto základní a povinné formě dokumentace. Protokol představuje spis či dokument, který má své náležitosti o tom,

---

¹⁰² NĚMEC, M. *Kriminalistická taktika pro policisty*. 1. vyd. Praha: Eurounion, 2004, str. 211.

¹⁰³ Česko (Československo). Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů, Československá socialistická republika*. 1961. částka 66. s. 513 - 575. Dostupný z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=1101>.

co musí obsahovat, dané v ustanovení § 55 odst. 1 TrŘ., a k jehož sepsání je opět nutné a zvláště důkladné dodržení zásad, které zaručují vyhnutí se nepřesného, neúplného či jinak nedostatečného zpracování získaných informací od vypovídající osoby, jenž by mohlo mít za následek zmaření jak výsledku výslechu tak i posléze celého vyšetřování. Aby došlo k eliminaci těchto chyb, je nutné, aby protokolace výslechu byla výstižná, objektivní, autentická, přesná, jednoznačná a zřejmá.¹⁰⁴

Je třeba zmínit, že jednou ze zásadních náležitostí protokolu je odpovídající zákonné poučení vyslýchaného před započítím výslechu o jeho právech a povinnostech uplatňovaných při vyslýchání a to podle jeho procesního postavení, nezbytné k tomu, aby výpověď mohla být vůbec hodnocena jako důkaz v trestním řízení. Zapsání poučení do protokolu se děje tak, že k jednotlivým poučením se rozepíše i jejich doslovné znění a nikoliv pouhý odkaz na jednotlivá ustanovení trestního řádu, pod kterými jsou upravována. V případě výslechu osob nezletilých a mladistvých je, jak již bylo dříve zmíněno, upravit poučení přiměřeně k jejich věku tak, aby byli schopni jej pochopit. Na závěr vyslýchaný potvrzuje podpisem¹⁰⁵, že poučení porozuměl a že protokol o výslechu souhlasí s obsahem jeho výpovědi. V některých případech (pokud jde o výslech bez příbrání zapisovatele) je nutné ještě před podpisem přečíst nebo k přečtení předložit vyslýchané osobě protokol o výslechu za přítomnosti nezúčastněné osoby.¹⁰⁶ Pod touto nezúčastněnou osobou si lze představit osobu, která výslech neprováděla a ani se ho neúčastnila v jiném postavení, a která nemá jakýkoliv vztah k projednávané věci nebo k osobám na výslechu zúčastněným.¹⁰⁷ Jestliže bude mít vyslýchaný k protokolu námitky, je nutné jejich projednání před touto příbranou osobou a výsledek zapsat do protokolu. Zajištění přítomnosti takto příbrané osoby zaručuje objektivitu tohoto postupu.

Pro představu jsou uvedeny formuláře protokolů o výslechu svědka, obviněného a svědka – osoby mladší 15 let v příloze II, III a IV, kde je poukázáno na rozdílné náležitosti, zvláště pak co se poučení o jejich právech a povinnostech týká.

Způsob, jakým bude protokolování výslechu prováděno, závisí na specifické situaci konkrétního případu. Jelikož protokolace má značný vliv na výslech, je nutné dobře zvážit kdy a jakou formou začít dokumentaci. Obecně platí, že by se protokolování výpovědi provádět takovým způsobem, aby co nejméně rušilo plynulost

¹⁰⁴ NĚMEC, M. *Kriminalistická taktika pro policisty*. 1. vyd. Praha: Eurounion, 2004, str. 215.

¹⁰⁵ podpis protokolu je upravován v čl. 67 Závazného pokynu policejního prezidenta č 130 ze dne 30. listopadu 2001.

¹⁰⁶ § 95 odst. 3 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním.

¹⁰⁷ ŠÁMAL, P., et al. *Trestní řád: komentář. I. díl*. 4. vyd. Praha: C. H. Beck, 2002, str. 630.

vlastního výslechu.¹⁰⁸ Vycházet se přitom musí jak z předmětu výslechu, tak se musejí brát v potaz i osoby vyslychajícího a vyslychaného, zvláště pokud jde o zkušenosti vyslychajícího a stav osoby vyslychané, zda je schopna se soustředit či nerušeně vypovídat apod. Autoři¹⁰⁹ se shodují na třech základních způsobech protokolace:

- sepsání protokolu najednou po skončení výslechu – tento způsob nese klad v tom, že nedochází k přerušování výslechu, avšak je zapotřebí vynikající paměti či psaní si poznámek a lze jej použít při kratších výpovědích,
- sepisování protokolu slovo od slova v samotném průběhu výslechu – protokolace tímto způsobem je značně přesná a kompletní doslovné zaznamenání jak otázek tak i odpovědí, avšak do značné míry dochází k rušení plynulosti výslechu, stejně tak k narušení psychologického kontaktu mezi účastníky,
- sepisování protokolu v průběhu výslechu po částech – tento způsob je jakýsi kompromis mezi výše uvedenými, jelikož dochází k jejich kombinování, který lze použít při stádiu souvislého líčení vyslychaného, kdy vyslychající, jak uvádí Němec¹¹⁰, protokuluje až určitý ucelený úsek výpovědi, na doplnění pak bude dán prostor v dialogickém stádiu výslechu.

Jako doplněk dokumentace výslechu lze použít audio či video záznam, na který se výpověď zaznamená a to doslovně. Lze jej použít kupříkladu při výslechu osob zraněných, taktéž lze na záznamu později zkoumat, zda vyslychající zvolil postup v mezích zákona, anebo nevhodný, apod.

---

¹⁰⁸ PJEŠČAK, J., et al. *Kriminalistika: učebnice pro právníky*. 3. vyd. Praha: Naše vojsko, 1986, str. 174.

¹⁰⁹ např. TIPLICA, M., et al. *Kriminalistická taktika*. Praha: PA ČR, 1999, str. 76, PJEŠČAK, J., et al. *Kriminalistika: učebnice pro právníky*. 3. vyd. Praha: Naše vojsko, 1986, str. 174.

¹¹⁰ NĚMEC, M. *Kriminalistická taktika pro policisty*. 1. vyd. Praha: Eurounion, 2004, str. 216.

6 VÝSLECH JAKO DŮKAZNÍ PROSTŘEDEK V TRESTNÍM ŘÍZENÍ

Obecná problematika výslechu z pohledu trestního práva byla již dostatečně nastíněna v jedné z podkapitol druhé části této práce nazvané Vymezení obecné problematiky výslechu z hlediska trestního práva. Tato kapitola se již bude zabývat některými konkrétními druhy výslechu z hlediska procesního postavení vyslychané osoby, jejichž postavení upravuje zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (dále jen trestní řád). Zabývá se zvláště pak výslechem svědka, znalce a obviněného.

6.1 Výslech obviněného

Cílem výslechu obviněného je zjištění co největšího množství informací o vyšetřované události, tedy zjistit vlastní průběh trestného činu a všechny okolnosti s ním související např. způsob jednání, motiv, příčiny atd., dále jeho stanovisko k vyšetřované věci a též fakta související s obhajobou obviněného; a nikoliv pouhé doznání obviněného, neboť jak je dáno v ustanovení § 2 TrŘ doznání obviněného nezbavuje orgány činné v trestním řízení povinnosti přezkoumat všechny podstatné okolnosti případu.

Procesní provádění výslechu obviněného¹¹¹ má v trestním řízení zvláštní postavení, jelikož jeho výpověď plní v tomto řízení dvojí funkci a to jednak jako důkazní prostředek¹¹² a jednak jako vlastní prostředek obhajoby proti sdělenému obvinění¹¹³ podle ustanovení § 33 odst. 1. Výslech obviněného má zvláštní význam v přípravním řízení trestním, jak uvádí kolektiv autorů¹¹⁴, jako důkazní prostředek, s jehož pomocí lze zjistit průběh inkriminovaných událostí, a též je důležitým pramenem informací pro utváření přesvědčení OČTŘ v konkrétním případě a současně je také nenahraditelným zdrojem informací pro úplné objasnění případu.

---

¹¹¹ dle § 32 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, toho, kdo je podezřelý ze spáchání trestného činu, lze považovat za obviněného a použít proti němu prostředků daných tímto zákonem teprve tehdy, bylo-li proti němu zahájeno trestní stíhání.

¹¹² dle § 89 odst. 2 věta první zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, může za důkaz sloužit vše, co může přispět k objasnění věci, zejména výpovědi obviněného a svědka, atd.

¹¹³ ŠÁMAL, P., et al. *Trestní řád: komentář. I. díl.* 4. vyd. Praha: C. H. Beck, 2002, str. 608.

¹¹⁴ KONRÁD, Z., NĚMEC, M., NOVOTNÝ, F. *Vybrané otázky teorie a praxe výslechu.* 1. vyd. Praha: PA ČR, 2008, str. 39.

Základní zásady a podmínky vedení výslechu obviněného a jeho náležitostí jsou ustanoveny v §§ 90 – 95 trestního řádu. V zásadě jde o obecné principy vedení výslechu použitelná pro všechna stadia trestního řízení. Těchto pravidel se též v určité míře užije i např. podle § 179b odst. 3 při výslechu podezřelé osoby ve zkráceném přípravném řízení¹¹⁵, či při výslechu zadržené osoby, proti které ještě nebylo zahájeno trestní stíhání¹¹⁶ podle § 76 odst. 5.

Přítomnost obviněného při výslechu je zajištěna několika zákonnými způsoby. Jednak lze přítomnosti obviněného docílit předvoláním, jako nejčastějším prostředkem k zajištění účasti obviněného, aby se dostavil k výslechu. Tento procesní úkon orgánů činných v trestním řízení ukládá obviněnému, aby se ve stanovené době osobně dostavil na určené místo k výslechu. Dále z něj musí být jasné označení věci, času, předmět, určení procesní postavení předvolané osoby apod.¹¹⁷ Předvolání musí splňovat i další požadavky dle § 62 a § 64a TrŘ. Je prováděno zejména písemnou, ale i ústní i jinou formou. V případě, že se obviněný bez řádné omluvy nedostaví k výslechu, lze jeho přítomnost zajistit dalším způsobem, a to předvedením dle § 90 odst. 1 TrŘ. Tato podmínka není závazná, jde-li o případ, kdy se obviněný skrývá, nebo kdy nemá trvalé bydliště dle § 90 odst. 1 TrŘ.

V případě, že je přítomnost obviněného již zajištěna, je nutné nejprve a to před prvním výslechem zjistit jeho totožnost, taktéž jeho poměry rodinné, majetkové atd., dále objasnit mu podstatu obvinění a poučit jej o jeho právech. Tento zákonný postup před samotným provedením výslechu je upraven v ustanovení § 91 odst. 1 TrŘ.

Postup při výslechu je pak upravován samostatně v následujícím ustanovení § 92 TrŘ. Podle odst. 1 vyslychající má zvolit při výslechu takový postup, aby výslech podal pokud možno úplný a jasný obraz o skutečnostech důležitých pro trestní řízení, tedy zjistit to, co ukládá ustanovení § 89 odst. 1 TrŘ¹¹⁸. Taktéž zakazuje jakýkoliv

---

¹¹⁵ Podle § 179b odst. 3 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, je podezřelého ze spáchání trestného činu třeba vyslechnout a nejpozději na počátku výslechu mu sdělit, ze spáchání jakého skutku je podezřelý a jaký trestný čin je v tomto skutku spatřován.

¹¹⁶ Podle § 76 odst. 5 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ustanovení § 33 odst. 1, § 91, 92, 93 a 95 je třeba přiměřeně dbát i tehdy, jestliže je zadržená osoba vyslychána v době, kdy ještě proti ní nebylo zahájeno trestní stíhání.

¹¹⁷ ŠÁMAL, P., et al. *Trestní řád: komentář. I. díl.* 4. vyd. Praha: C. H. Beck, 2002, str. 609.

¹¹⁸ Podle § 89 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, je v trestním stíhání v nezbytném rozsahu třeba dokazovat zejména zda se stal skutek, v němž je spatřován trestný čin; zda tento skutek spáchal obviněný, případně z jakých pohnutek; podstatné okolnosti, mající vliv na posouzení povahy a závažnosti činu; podstatné okolnosti k posouzení osobních poměrů pachatele; podstatné okolnosti, umožňující stanovení následku a výše škody způsobené trestným činem; a okolnosti, které vedly k trestné činnosti nebo umožnily její spáchání.

nátlak při získávání jeho výpovědi. Jelikož se jedná o jeho procesní právo odepřít výpověď¹¹⁹, nemůže být k výpovědi donucován.

Nezbytností je poskytnout možnost osobě obviněné, aby se nejprve k obvinění vyjádřila a sama souvisle vylíčila vyšetřované skutečnosti a též jí poskytnout možnost, aby sama nabídla důkazy hájící její tvrzení o daných skutečnostech. Obviněný v první části výpovědi souvisle bez kladení otázek vypoví o věci, tímto je naplněno stádium souvislého líčení tedy monologu, které je upraveno v § 92 odst. 2 TrŘ. Po skončení monologické části výpovědi, je-li to nutné k odstranění rozporů, neúplností a nejasností, je možné dle § 92 odst. 3 TrŘ obviněnému klást doplňující otázky. Tyto otázky musejí být kladeny jasně a srozumitelně bez předstírání klamavých a nepravdivých okolností, a kdy v nich nesmí být naznačeno, jak na ně odpovídat. V tomto ustanovení je tedy upravována zásada zákazu kladení kapciózních a sugestivních otázek.

Při výslechu obviněného má právo být přítomen jeho obhájce¹²⁰, jestliže jej obviněný má dle § 165 TrŘ. Oznámí-li obhájce účast na vyšetřovacím úkonu, povinností OČTŘ je včasné vyrozumění ohledně harmonogramu provádění úkonů v rámci trestního řízení, aby si obhájce podle toho na nich mohl zajistit svou účast.

Ustanovení § 93 TrŘ pak řeší možnost nahlížení obviněného do poznámek, dále rekognici osob a věcí, a následně úkony ke zjištění pravosti rukopisu. Náležitosti a způsob dokumentace výpovědi obviněného v protokolu jsou pak upraveny v § 95 TrŘ.

6.2 Výslech svědka

Výslech svědka je dalším důležitým důkazním prostředkem, který je upravován v ustanoveních §§ 97 – 104 TrŘ. Pojem svědek není v zákoně nijak definován, lze tedy za něj považovat vzhledem k ustanovení § 97 TrŘ každou fyzickou osobu která se neshoduje s obviněným, a která byla vyzvána orgánem činným v trestním řízení, aby jako svědek vypovídala o tom, co je mu známo o trestném činu a o pachateli nebo o dalších důležitých okolnostech, tedy co vnímala svými smysly. Tím je zajištěna nezastupitelná role tohoto postavení v trestním řízení. Ustanovení § 97 TrŘ stanovuje svědku jeho práva a povinnosti. Trestní řád ustanovil svědkovi základní všeobecnou

---

¹¹⁹ Podle § 33 odst. 1 věty první zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, má obviněný právo vyjádřit se ke všem skutečnostem, které se mu kladou za vinu, a k důkazům o nich, není však povinen vypovídat.

¹²⁰ ŠÁMAL, P., et al. *Trestní řád: komentář. I. díl.* 4. vyd. Praha: C. H. Beck, 2002, str. 620.

povinnost svědčit. Obsahem této povinnosti je tedy dostavit se na předvolání OČTŘ a vypovídat jako svědek. Podmínkou dostavit se k podání svědecké výpovědi je řádné předvolání dle § 98 TrŘ, a v případě porušení lze tuto osobu předvést. Povinnost dostavit se k podání svědecké výpovědi lze vynutit hrozbou sankce v rámci ustanovení § 66 TrŘ.

Povinnost svědka podat výpověď však neplatí za všech okolností. Existují specifické případy, kdy tomu tak není. Tyto výjimky jsou upraveny ustanoveními § 99 TrŘ, který určuje, že povinnost svědčit nespadá na určité osoby, jejichž výslech je zakázán v zájmu utajení informací dle § 99 odst. 1 TrŘ, případně kdyby se jednalo o porušení státem uloženou povinnost mlčenlivosti v rámci odst. 2 téhož ustanovení. Taktéž další výjimky povinnosti svědčit se týkají osob, které mají právo odepřít výpověď dle § 100 TrŘ, a to v případech, kdy jde o osobní zájem svědka jako např. příbuzenský vztah k obviněnému, či jako jeho zákonný zástupce, manžel, partner apod. dle § 100 odst. 1 TrŘ. Taktéž je svědek oprávněn odepřít výpověď v případě, že by svou výpovědí způsobil nebezpečí trestního stíhání sobě či osobě blízké, jejíž újmu by právem pocíťoval jako újmu vlastní dle odst. 2 téhož ustanovení.

Základní principy pro postup při výslechu svědka jsou upravovány ustanovením § 101 TrŘ. Zahrnují jak činnosti před jeho provedením dle § 101 odst. 1, jako je zjišťování totožnosti, jeho poměru k obviněnému, též je třeba jej poučit o právu odepřít výpověď, i to, že má vypovídat pravdu a nic nezamlčovat apod. Následující odstavce téhož ustanovení § 101 odst. 2 nařizuje zjistit jeho poměr k projednávané věci a ke stranám pro zjištění jeho hodnověrnosti. Dále je zde garantována svědkovi možnost souvisle vyličit vše, co o věci ví, čímž je naplněno stádium monologu. Pokud si to situace vyžaduje, je možné svědkovi dle odst. 3 téhož ustanovení klást doplňující otázky v rámci stádia dialogu, pro které platí podobné principy jako u osoby obviněné.

V případě, že by svědkovi nebo osobě jemu blízké hrozilo v souvislosti s podáním jeho svědecké výpovědi vážné nebezpečí újmy na zdraví či ohrožení jejich jiných základních práv, může orgán činný v trestním řízení přistoupit k jeho utajení. Provádí se tak opatření vedoucí k jeho utajení tím, že se změní jeho osobní údaje, jméno, příjmení atd., aby jej nešlo v zájmu jeho ochrany identifikovat. Vytvoří se jeho nová identita, která je použita v protokolu a původní skutečná totožnost se do něj neuvádí, pouze je uvedena odděleně od trestního spisu, ke kterému mají přístup pouze orgány činné v trestním řízení. Důležité je zavčas odhadnout možná rizika, a včas utajit totožnost svědka. Již v poučení před podáním výpovědi je odkaz na ustanovení § 55 odst. 2 TrŘ, který tuto možnost ochrany svědka řeší, a dává tak svědkovi právo

požádat a o utajení své podoby. Pominou-li důvody pro utajení svědkovi identity, příslušný orgán, který vede trestní řízení, zruší jeho utajení, připojí spis s jeho pravou totožností k trestnímu spisu a svědek je od té doby již uváděn pod svým pravým jménem. Institut utajení svědka má nemalý význam pro dokazování, jelikož mnozí jedinci nevypovídali ze strachu o svůj život či jiné újmy.

Podle ustanovení § 104 TrŘ má svědek nárok na svědečné, tedy na náhradu nutných výdajů podle zvláštního právního předpisu upravujícího cestovní náhrady a prokázaného ušlého výdělku, toto ustanovení též stanoví podmínky jeho nároku.

6.3 Výslech znalce

K výslechu tohoto odborníka dochází v případě, jak stanovuje § 105 TrŘ, je-li k objasnění skutečnosti důležité pro trestní řízení třeba odborných znalostí, vyžádá orgán činný v trestním řízení odborné vyjádření. Jde zpravidla o situaci, kdy je třeba vyjasnit určité nejasnosti, nebo v případě, kdy nebylo závěru znaleckého posudku porozuměno OČTŘ. Výslech znalce je pak upraven v ustanovení § 108 TrŘ, které stanovuje jeho základní principy.

Další zvláštními druhy výslechu z hlediska procesního postavení vyslýchaného jsou odvozeny od těchto zásadních, jsou to např.:

- vyžádání potřebných vysvětlení dle § 12 zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR a dle § 158 odst. 3 TrŘ,
- výslech svědka – poškozeného dle §§ 43 a 74 TrŘ,
- výslech podezřelé zadržené osoby dle § 76 odst. 5 TrŘ
- a výslech obžalovaného dle §§ 207 – 208 TrŘ.

ZÁVĚR

Výslech je jednou z nejstarších kriminalistických metod a také i trestně procesním úkonem, díky kterému lze získat důležité či dokonce klíčové informace o vyšetřované události, avšak za přísného dodržování platného právního řádu. Jeho podstatou je určitým zákonem stanoveným kriminalistickým postupem, dosáhnout úplné a věrohodné výpovědi, která bude obsahovat informace uložené ve vědomí vyslychané osoby, které jsou důležité pro zjištění a objasnění skutkového stavu věci. Tyto informace, nežli jsou získány orgánem činným v trestním řízení, musejí projít procesem utváření výpovědi vyslychaného, od jejich získání a zpracovávání, přes jejich fixaci, až po jejich vybavení a reprodukci vyslychaným, a posléze přijmutím a zpracováním vyslychajícím. Během tohoto procesu může kdykoliv dojít k jejich zkreslení či deformování.

Kriminalistická teorie rozděluje výslech podle určité kategorizace na specifické skupiny druhů výslechu vždy podle určitých společných aspektů a znaků. Toto dělení je však důležité nejen pro teoretickou stránku výslechu, ale také pro jeho praxi. Vyslychající po určení konkrétního druhu výslechu je schopen se řádně a vhodně připravit a také je schopen vybrat neoptimálnější postup v rámci taktiky při jeho vedení. Tím docílí, že všechny fáze výslechu počínaje úvodním stádiem při provádění trestně procesních náležitostí, navázání prvotního kontaktu s vyslychaným i jeho poznávání, dále přes monologickou část při souvislém samostatném líčení události vyslychaného, až po konečné stádium dialogu, kdy pomocí doplňujících otázek vyslychaným dochází k upřesnění výpovědi, že tyto fáze plynule navazují bez nečekaných krizových momentů.

Je třeba brát v úvahu, že proces výslechu je natolik komplikovaný a vzhledem k osobnosti i postavení účastníků v rámci tohoto úkonu opravdu různorodý. Jelikož jeho příprava, průběh i výsledek odvisí od dané situace konkrétního případu, i přes důkladně propracované postupy a metody vypracované kriminalistickou vědou, není možné určit jednoznačný všeobecný či univerzální návod, který by znal všechny možnosti řešení jak nejlépe vést výslech, přináší pouze doporučení jak vhodně postupovat za dodržení zákonných mezí. Každý výslech přináší ojedinělé situace, na jejichž všechny variace není možné se vždy dokonale připravit. Mohou nastat náhlé změny např. v chování vyslychaného, v jeho ochotě spolupracovat, může také nečekaně dojít k novým zásadním poznatkům v průběhu výpovědi a v nesčetně mnoha dalších situacích,

na které je třeba včas a správně zareagovat. A právě osoba vyslychajícího je klíčovým prvkem ke správnému přístupu dané situace k těmto změnám a i k samotnému řešení. Na vyslychajícího se klade mnoho nároků na jeho vlastnosti, dovednosti a schopnosti. Jeho znalost právních norem, pravidel vedení výslechu, kriminalistických metod a postupů, taktéž nemalé znalosti z oboru psychologie, včetně jeho objektivního, taktního, věcného přístupu, jeho schopnosti vcítit se do určité situace a schopnost rychle a vhodně zareagovat, umět zvolit vhodnou taktiku, jeho snaha a umění pochopit a naslouchat druhému, v neposlední řadě soustředěnost, trpělivost, též umění ovládat se, být odolný vůči psychické zátěži, v kombinaci s jeho znalostmi a zkušenostmi z praxe jsou základními předpoklady proto, aby dokázal výslech správně vést a také ho dovést k jeho cíli a to získání úplné a věrohodné výpovědi o vyšetřované události. Nemělo by se však zapomínat ani na osobnost vyslychaného, prostředí, ve kterém se výslech provádí, situace a okolnosti daného případu apod., to všechno může značně ovlivnit výslech a jeho provádění.

Přestože by se mohlo zdát, že tato práce pracuje pouze v teoretické rovině, není tomu tak zcela. Jelikož teorie výslechové činnosti je tak úzce spojena s jejím prováděním a užíváním v kriminalistické praxi, lze říci, že tyto poznatky jsou značnou měrou utvářeny právě zkušenostmi vycházející z ní. Poznáním teoretické části této problematiky nám tak pomůže utvořit si přibližnou představu o výslechové činnosti v praxi, o jeho vedení, průběhu a jeho dalších náležitosti.

Hlavním cílem mé práce bylo vytvořit souhrnný přehled o problematice výslechu. Touto prací jsem se pokusil o vytvoření uceleného základního teoretického pojetí výslechu s odkazem na jeho provádění v praxi, jak z pohledu kriminalistiky, tak i trestního práva a s úkolem poukázat na vzájemnou provázanost a neodlučitelnost těchto oborů. Je třeba zmínit, že některé části mohly být více zdůrazněny a měl jim být dán větší prostor i pozornost, zvláště pokud jde o psychologickou stránku výslechu, která je v práci zastoupena v menší míře, avšak nikoliv opomenuta, jelikož její význam je pro výslechovou činnost naprosto nepostradatelný a jejími poznatky a doporučeními obohacuje a rozvíjí kriminalistickou výslechovou praxi. Rozebrat však do nejmenších podrobností tolik komplikovanou a složitou problematiku výslechové činnosti ze všech dílčích pohledů a hledisek, není vzhledem k stanovenému rozsahu práce proveditelné, zaměřuje se tedy na základní a nejdůležitější aspekty dané problematiky. Tato práce však poskytuje systematický a komplexní souhrn poznatků týkající se výslechové činnosti vycházející jak z kriminalistické nauky, tak i platného právního řádu.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literární zdroje

1. GILLERNOVÁ, I., et al. *Vybrané kapitoly z kriminalistické psychologie*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2006. 280 s. ISBN 80-246-1293-3.
2. CHMELÍK, J., et al. *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2005. 532 s. ISBN 80-86898-36-9.
3. KONRÁD, Z., NĚMEC, M., NOVOTNÝ, F. *Vybrané otázky teorie a praxe výslechu*. 1. vyd. Praha: PA ČR, 2008. 95 s. ISBN 978-80-7251-294-2.
4. MALÝ, K. *České právo v minulosti*. 1. vyd. Praha: ORAC, 1995. 269 s. ISBN 80-85903-01-6.
5. MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2001. 512 s. ISBN 80-7179-362-0.
6. NĚMEC, M. *Kriminalistická taktika pro policisty*. 1. vyd. Praha: Eurounion, 2004. 328 s. ISBN 80-7317-036-1.
7. NĚMEC, M. *Výslech a taktika jeho provádění ve speciální výslechové místnosti*. 1. vyd. Praha: PA ČR, 2003. 136 s. ISBN 80-7251-141-6 1.
8. PJEŠČAK, J., et al. *Kriminalistika: učebnice pro právnické fakulty*. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 1982. 277 s.
9. PJEŠČAK, J., et al. *Kriminalistika: učebnice pro právníky*. 3. vyd. Praha: Naše vojsko, 1986. 297 s.
10. PRERAD, V., PROTIVINSKÝ, M., HEŘMÁNEK, J. *Taktika výslechu*. 1. vyd. Praha: Universita Karlova, 1973. 131 s.
11. PRERAD, V., PROTIVINSKÝ, M., MUSIL, J. *Taktika výslechu v přípravném řízení trestním*. 2. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987. 125 s.
12. PORADA V. *Kriminalistika (úvod, technika, taktika)*. 1. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007. 310 s. ISBN: 978-80-7380-038-3.
13. PROTIVINSKÝ, M., KLVAŇA, K. *Základy kriminalistiky*. 1. vyd. Praha: Armex Publishing, 2005. 152 s. ISBN 80-86795-11-X.
14. SLUŠNÝ, J. *Historie mučení*. Praha: XYZ, 2008. 285 s. ISBN 978-80-7388-071-2.
15. SPURNÝ, J. *Psychologie výslechu*. 1. vyd. Praha: Portál, 2003. 114 s. ISBN 80-7178-846-5.

16. STRAUS, J., et al. *Dějiny československé kriminalistiky slovem i obrazem (do r. 1939)*. Praha: Police History, 2003. 187 s. ISBN 80-86477-18-5.
17. ŠÁMAL, P., et al. *Trestní řád: komentář. I. díl. 4. vyd.* Praha: C. H. Beck, 2002. 1205 s. ISBN 80-7179-634-4.
18. TIPLICA, M., et al. *Doplňková skripta z kriminalistiky*. 1. vyd. Praha: PA ČR, 1997. 197 s. ISBN 80-85981-43-2.
19. TIPLICA, M., et al. *Kriminalistická taktika*. Praha: PA ČR, 1999. 162 s. ISBN 80-7251-007-X.
20. VLČEK, E. *Dějiny trestního práva v českých zemích a v Československu*. 2. vyd. Brno: MU v Brně, 1993. 66 s. ISBN 80-210-3506-4.

Elektronické zdroje

1. *Nakladatelství Portál* [online]. 2009 [cit. 2011-02-7]. Výslech v kriminalistickém pojetí. Dostupné z WWW: <<http://www.portal.cz/scripts/detail.php?id=3107>>.
2. *Trestní právo pro laiky* [online]. 2006 [cit. 2011-02-22]. Recidivista. Dostupné z WWW: <<http://www.trestni-rizeni.com/vyklad-pojmu/recidivista>>.
3. *Trestní právo pro laiky* [online]. 2003 [cit. 2011-03-17]. Postavení a úloha soudu v přípravném řízení trestním: Rozhodování soudu v přípravném řízení trestním. Dostupné z WWW: <<http://www.trestni-rizeni.com/dokumenty/rozhodovani-soudu-v-pripravnem-rizeni-trestnim>>.
4. *Policie České republiky* [online]. 16. 2. 2011 [cit. 2011-04-1]. Otevření výslechové místnosti. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/otevreni-vyslechove-mistnosti.aspx>>.

Legislativní dokumenty

1. Česko. Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže). In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2003. částka 79. s. 4030 - 4052. Dostupný z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=4163>

2. Česko (Československo). Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) ve znění pozdějších předpisů. In Sběrka zákonů, Československá socialistická republika. 1961. částka 66. s. 513 - 575. Dostupný z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=1101>.
3. Česko. Dokument č. 1/1768, ze dne 30. 12. 1768. Útrpné a hrdelní právo Marie Theresie (Thereziana). České království. 1768. Dostupný v LexGalaxy, právní informační systém, Epsilon Delta, s. r. o., Praha.
4. Česko. Dokument č. 1/1708, ze dne 30. 12. 1708. Nové právo útrpné a hrdelní Josefa I. České království. 1708. Dostupný v LexGalaxy, právní informační systém, Epsilon Delta, s. r. o., Praha.

Další použité zdroje

Závazný pokyn policejního prezidenta č. 130 ze dne 30. listopadu 2001.

SEZNAM ZKRATEK

aj.	a jiné
apod.	a podobně
atd.	a tak dále
č.	číslo
např.	například
OČTŘ	orgány činné v trestním řízení
resp.	respektive
Sb.	sbírky
tj.	to jest
TrŘ	trestní řád
tzn.	to znamená
tzv.	takzvaně
z.	zákon
zejm.	zejména

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha I:	Výslechová místnost
Příloha II:	Protokol o výslechu svědka
Příloha III:	Protokol o výslechu obviněného
Příloha IV:	Protokol o výslechu svědka – osoby mladší 15 let

PŘÍLOHY

Příloha I.

Výslechová místnost. Část výslechové místnosti, kde se koná výslech. Cílovou skupinou vyslychaných jsou traumatizované oběti trestné činnosti, zejm. děti.

Výslechová místnost. Část výslechové místnosti s jednocestným průhledem.

*Výslechová místnost.*¹²¹ Monitorovací část výslechové místnosti je zcela oddělena od výslechové části. Jediným spojením s výslechovou místností je jednocestný průhled. Tato místnost slouží jako obslužná, zajišťuje dokumentaci, monitorování a záznamy dění při výslechu. Místnost je určena i dalším pracovníkům, kdy je jejich účast při procesu nezbytná, ale zároveň jsou rušícím elementem v přímém kontaktu s obětí, jde např. o soudce, státní zástupce, pracovníky sociálních služeb, pedagogicko-psychologických poraden a další specialisty.

---

¹²¹ *Policie České republiky* [online]. 16. 2. 2011 [cit. 2011-04-1]. Otevření výslechové místnosti. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/otevreni-vyslechove-mistnosti.aspx>>.

Příloha II.

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY

Č. j.

České Budějovice

Protokol o výsledku svědka

V ..... dne ..... v ..... hodin byl vyslechnut

jméno, příjmení:
jméno, příjmení(rodné):
datum narození:
místo narození:

Trvalé bydliště:
tel.:

Současné bydliště:
tel.:

Adresa pro účely doručování:
tel.:

Adresa zaměstnavatele:

Místo zaměstnání:

Postavení v zaměstnání:

Průkaz totožnosti:

Vyslýchán v trestní věci

poměr k obviněnému

Jako svědka vás poučuji:

Podle § 97 tr. řádu jste povinen vypovídat jako svědek o tom, co je vám známo o trestném činu a jeho pachateli a nebo o okolnostech důležitých pro trestní řízení.

Podle § 101 odst. 1 tr. řádu vás upozorňuji na význam svědecké výpovědi z hlediska obecného zájmu. Výpověď svědka slouží v trestním řízení jako důkaz.

Podle § 345 odst. 1 tr. zákoníku je trestné, obviníte-li lživě jiného ze spáchání trestného činu, podle § 345 odst. 2 tr. zákoníku je trestné, obviníte-li lživě jiného ze spáchání trestného činu v úmyslu přivodit mu trestní stíhání,

taktéž je podle § 346 odst. 2 trestního zákoníku trestné, pokud jako svědek před policejním orgánem, který koná přípravné řízení podle trestního řádu, uvedete úmyslně nepravdu o okolnosti, která má podstatný význam pro rozhodnutí anebo takovou okolnost zamlčíte.

Podle § 99 odst. 1 tr. řádu nesmíte být vyslýchán o okolnostech, týkajících se utajovaných informací chráněných zvláštním zákonem, jež jste povinen zachovávat v tajnosti, ledaže byste byl této povinnosti příslušným orgánem zproštěn.

Podle § 99 odst. 2 tr. řádu nesmíte být vyslýchán též tehdy, jestliže by jste svoji výpověď porušil státem uloženou nebo uznanou povinností mlčenlivosti, ledaže by vás této povinnosti příslušný orgán nebo ten, v jehož zájmu tuto povinnost máte, zprostil.

Podle § 124 trestního zákoníku se za státem uloženou nebo uznanou povinností mlčenlivosti považuje mlčenlivost, která je uložena nebo uznána jiným právním předpisem. Za státem uznanou povinností mlčenlivosti se podle trestního zákona nepovažuje taková povinnost, jejíž rozsah není vymezen jiným právním předpisem, ale vyplývá z právního úkonu učiněného na základě jiného právního předpisu.

Podle § 99 odst. 3 tr. řádu se zákaz výslechu podle odstavce 2 nevztahuje na svědeckou výpověď, týkající se trestného činu, stran něhož máte oznamovací povinnost podle trestního zákoníku (§ 368). Rovněž se nevztahuje na svědeckou výpověď o utajovaných informacích klasifikovaných ve zvláštním zákoně stupněm utajení „Důvěrné“ nebo „Vyhrazené“.

Podle § 100 odst. 1 tr. řádu máte právo odmítnout výpověď jako svědek, jste-li příbuzným obviněného v pokolení přímém, jeho sourozencem, osvojitelem, osvojencem, manželem nebo druhem. Je-li obviněných více a v uvedeném poměru jste jen k některému z nich, máte právo odepřít výpověď ohledně jiných obviněných jen tehdy, není-li možné oddělit výpověď, která se jich týká, od výpovědi týkající se obviněného, k němuž jste v tomto poměru.

Podle § 100 odst. 2 tr. řádu jste oprávněn odepřít výpověď, pokud by jste svoji výpověď způsobil nebezpečí trestního stíhání sobě, svému příbuznému v pokolení přímém, svému sourozenci, osvojiteli, osvojenci, manželu, partneru nebo druhu, anebo jiným osobám v poměru rodinném nebo obdobném, jejichž újmu byste právem pocítoval jako újmu vlastní.

Podle § 100 odst. 3 tr. řádu odepřít výpověď však nemůžete, máte-li stran trestného činu, jehož se svědecká výpověď týká, oznamovací povinnost podle § 368 tr. zákoníku. Neoprávněné odepření výpovědi je podle § 66 tr. řádu možné postihnout pořádkovou pokutou až do výše 50 000,-Kč.

Podle § 211 odst. 3 tr. řádu odepřete-li podle § 100 tr. řádu vypovídat před soudem, bude vaše výpověď z přípravného řízení před soudem přečtena, pokud jste před výslechem v přípravném řízení prohlásil, že svého práva odepřít výpověď podle § 100 tr. řádu nevyužíváte.

Podle § 103 tr. řádu ve spojení s ustanovením § 93 odst. 1 tr. řádu a § 95 odst. 2 tr. řádu máte právo dříve než dáte odpověď nahlédnout do písemných poznámek, které však musíte vyslýchajícímu, pokud o to požádá, předložit k nahlédnutí. Po skončení výslechu vám bude protokol předložen k přečtení, nebo požádáte-li o to, bude vám přečten. Máte právo žádat jeho doplnění, opravy a změny v souhlasu s vaší výpovědí. Podle § 95 odst. 3 tr. řádu protokol o výslechu, který byl prováděn bez přibrání zapisovatele, je nutno před podpisem předložit k přečtení nebo přečíst za přítomnosti nezúčastněné osoby. Má-li vyslýcháný proti obsahu protokolu námitky, je nutno je projednat v přítomnosti přibrané osoby a výsledek pojmout do protokolu.

Podle § 2 odst. 14 tr. řádu máte právo používat svůj mateřský jazyk nebo jazyk, o němž prohlásíte, že jej ovládáte.

Jako svědek máte podle § 104 odst. 1 tr. řádu nárok na náhradu nutných výdajů a ušlé odměny za práci. Nárok zanikne, jestliže ho neuplatníte do tří dnů po svém výslechu.

Podle § 55 odst. 2 tr. řádu máte právo požádat o utajení své podoby a podepsat protokol smyšleným jménem a příjmením, pod kterým budete v trestním spisu veden, jestliže zjištěné okolnosti nasvědčují tomu, že vám nebo osobě blízké v souvislosti s podáním svědeckví hrozí újma na zdraví nebo jiné vážné nebezpečí porušení základních práv.

V případě seznámení se s utajovanými informacemi chráněnými zvláštním zákonem je Vaší povinností zachovávat o nich mlčenlivost a neumožnit k nim přístup neoprávněné osobě, dodržovat ostatní povinnosti stanovené zvláštním zákonem (zák. č. 412/2005 Sb. a související předpisy). Nesplnění této povinnosti může zakládat trestní odpovědnost podle § 317 a § 318 tr. zákoníku.

Vyjádření svědka k poučení a věci:

Před započítím výslechu jsem byl vyslychajícím řádně poučen jako svědek dle ustanovení uvedených na tomto protokolu, poučení jsem plně porozuměl a dalšího vysvětlení si nežádám.

Zvláště jsem byl vyslychajícím poučen o svém právu dle § 100 trestního řádu k předmětné věci nevypovídat, k tomuto poučení uvádím, že svého práva **využívám - nevyužívám *)** a vypovídat **nechci a nebudu - chci a budu *)**.

Po poučení podle § 104 odst. 1 trestního řádu uvádím, že svědečné si **žádám - nežádám *)**.

Dále jsem byl vyslychajícím zejména poučen podle § 345 tr. zákoníku a § 346 odst. 2 tr. zákoníku o následcích křivého obvinění a křivé výpovědi, k tomuto poučení uvádím, že jsem mu velmi dobře rozuměl, jsem si plně vědom váhy své výpovědi a možných důsledků, které z toho plynou.

To je vše co jsem chtěl k věci uvést, protokol mi byl hlasitě diktován a souhlasím s mou výpovědí, po skončení protokolace jsem měl možnost si jej znovu pozorně pročíst, s jeho obsahem souhlasím, nežádám v něm žádných změn ani doplnění a jako správný jej podepisuji dne ..... v ..... hodin.

vrchní komisař

svědek

Příloha III.

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY

Č. j.

České Budějovicě

Protokol o výsledku obviněného

V ..... dne ..... v ..... hodin byl zahájen výslech obviněného

Jméno, příjmení:

Dřívější příjmení:

Místo narození, okres, kraj:

Datum narození:

Průkaz totožnosti:

Národnost:

státní příslušnost:

osobní stav:

Trvalý pobyt:

tel.:

Zdržuje se:

tel.:

Adresa pro účely doručování:

tel.:

Adresa zaměstnavatele:

Zaměstnání a postavení v něm:

Místo zaměstnání:

Počet zaměstnání v posledních dvou letech:

Vzdělání:

Majetkové poměry:

Čistý měsíční příjem:

Otec:

Matka:

Manžel (druh):

Sourozenci:

Děti:

V minulosti vyslýchán pro trestný čin: ..... kolikrát .....

Dřívější tresty:

Obviněnému bylo doručeno usnesení o zahájení trestního stíhání pro zločin/přečin .....trestního zákoníku dne .....

Poučení obviněného:

Podle § 33 odst. 1 trestního řádu máte právo vyjádřit se ke všem skutečnostem, které se vám kladou za vinu a důkazům o nich, nejste však povinen vypovídat. Můžete uvádět okolnosti a důkazy sloužící k vaší obhajobě, činit návrhy, podávat žádosti a opravné prostředky. Máte právo zvolit si obhájce a s ním se radit i během úkonů prováděných orgánem činným v trestním řízení. S obhájcem se však v průběhu svého výsledku nemůžete radit o tom, jak odpovědět na již položenou otázku. Můžete žádat, abyste byl vyslýchán za účasti svého obhájce, a aby se obhájce zúčastnil i jiných úkonů přípravného řízení (§ 165 trestního řádu). Jste-li ve vazbě nebo výkonu trestu odnětí svobody, můžete s obhájcem mluvit bez přítomnosti třetí osoby.

Podle § 92 odst. 2 trestního řádu máte možnost se k obvinění podrobně vyjádřit, zejména souvisle vylíčit skutečnosti, které jsou předmětem obvinění, uvést okolnosti, které obvinění zeslabují či vyvracejí a nabídnout o nich důkazy.

Podle § 92 odst. 3 trestního řádu Vám mohou být kladeny otázky k doplnění výpovědi nebo odstranění neúplností, nejasností a rozporů. Otázky musí být kladeny jasně a srozumitelně bez předstírání klamavých a nepravdivých okolností; nesmí v nich být naznačeno, jak na ně odpovědět.

Podle § 93 odst. 1 trestního řádu vám může být dovoleno, aby dříve než dáte odpověď, jste nahlédl do písemných poznámek, které musíte vyslýchajícímu, požádá-li o to, předložit k nahlédnutí.

Podle § 33 odst. 2 trestního řádu osvědčíte-li, že nemáte dostatek prostředků, abyste si hradil náklady obhajoby, rozhodne předseda senátu a v přípravném řízení soudce, že máte nárok na obhajobu bezplatnou nebo za sníženou odměnu.

Podle § 33 odst. 3 trestního řádu podáváte v přípravném řízení návrh na rozhodnutí o obhajobě bezplatné nebo za sníženou odměnu včetně příloh, jimiž prokazujete jeho důvodnost, prostřednictvím státního zástupce, v řízení před soudem pak prostřednictvím soudu, který koná řízení v prvním stupni. Podle § 55 odst. 1 písm. c) trestního řádu máte za povinnost uvést adresu pro účely doručování písemností určených k vašim rukám.

Podle § 65 odst. 1 trestního řádu máte právo nahlížet do spisů, činit si z nich výpisky a poznámky a na svoje náklady si požít kopie spisů a jejich částí. Podle § 65 odst. 2 trestního řádu vám může toto právo policejní orgán ze závažných důvodů odepřít, důvod odepření, pokud o to požádáte, přezkoumá státní zástupce.

Podle § 157a odst. 1 trestního řádu máte právo kdykoli v průběhu přípravného řízení žádat státního zástupce, aby byly odstraněny průtahy v řízení nebo závady v postupu policejního orgánu.

Podle § 165 odst. 1 trestního řádu se můžete se souhlasem policejního orgánu zúčastnit vyšetřovacích úkonů a klást otázky vyslýcháným svědkům.

Podle § 95 odst. 2 trestního řádu máte právo, aby Vám po skončení výsledku byl protokol předložen k přečtení nebo požádáte-li o to, aby Vám byl přečten. Máte právo žádat, aby byl protokol doplněn nebo aby v něm byly provedeny opravy v souhlase s vaší výpovědí.

Podle § 95 odst. 3 trestního řádu protokol o výsledku, který byl prováděn bez přibrání zapisovatele, je nutno před podpisem předložit k přečtení nebo přečíst za přítomnosti nezúčastněné osoby. Máte-li proti obsahu protokolu námítky, je nutno je projednat v přítomnosti přibrané osoby a výsledek pojmout do protokolu.

Podle § 66 odst. 1 trestního řádu Vás dále poučují o tom, že kdo přes předchozí napomenutí ruší řízení, nebo kdo se k soudu, státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu chová urážlivě nebo kdo bez dostatečné omluvy neuposlechne příkazu nebo nevyhoví výzvě, které mu byly dány podle trestního řádu, může být v přípravném řízení státním zástupcem nebo policejním orgánem potrestán pořádkovou pokutou do 50 000,- Kč.

Podle § 345 odst. 1 trestního zákoníku je trestné, obviníte-li lživě jiného ze spáchání trestného činu, podle § 345 odst. 2 tr. zákoníku je trestné, obviníte-li lživě jiného ze spáchání trestného činu v úmyslu přivodit mu trestní stíhání.

Podle § 307 odst. 1 trestního řádu v řízení o přečinu může se souhlasem obviněného soud a v přípravném řízení státní zástupce podmíněně zastavit trestní stíhání, jestliže se obviněný k trestnému činu doznal, nahradil škodu, pokud byla činem způsobena, nebo s poškozeným o její náhradu uzavřel dohodu anebo učinil jiná potřebná opatření k její náhradě a vzhledem k osobě pachatele, s přihlédnutím k jeho dosavadnímu životu a k okolnostem případu, lze důvodně takové rozhodnutí považovat za dostačující.

Podle § 309 odst. 1 trestního řádu v řízení o přečinu může se souhlasem obviněného a poškozeného soud a v přípravném řízení státní zástupce rozhodnout o schválení narovnání a zastavit trestní stíhání, jestliže obviněný prohlásí, že spáchal skutek, pro který je stíhán a nejsou důvodné pochybnosti o tom, že jeho prohlášení bylo učiněno svobodně, vážně a určitě, uhradí poškozenému škodu způsobenou přečinem, nebo učiní potřebné úkony k její úhradě, případně jinak odčiní újmu vzniklou přečinem, a složí na účet soudu, nebo v přípravném řízení na účet státního zastupitelství peněžní částku určenou konkrétnímu adresátovi k obecně prospěšným účelům, a tato částka není zřejmě nepřiměřená závažnosti přečinu, a považuje-li takový způsob vyřízení věci za dostačující vzhledem k povaze a závažnosti spáchaného činu, k míře, jakou byl přečinem dotčen veřejný zájem, k osobě obviněného a jeho osobním a majetkovým poměrům. Podle § 2 odst. 14 trestního řádu máte právo užívat svůj mateřský jazyk nebo jazyk, o kterém uvedete, že jej ovládáte.

Podle § 28 odst. 1 trestního řádu neuvedete-li jazyk, který ovládáte, nebo uvedete-li jazyk či dialekt, který není jazyk vaší národnosti nebo úřední jazyk státu, jehož jste občanem a pro takový jazyk nebo dialekt není zapsána žádná osoba v seznamu tlumočnicků, ustanoví vám orgán činný v trestním řízení tlumočnicka pro jazyk vaší národnosti nebo úřední jazyk státu, jehož jste občanem.

Vyjádření obviněného k poučení:

Před započítím výslechu jsem byl vyslyšajícím poučen o svých právech, poučení jsem v plném rozsahu porozuměl.

Zvláště jsem byl poučen o svém právu podle § 33 odst. 1 trestního řádu k věci nevyprávět, k tomuto poučení uvádím, že svého práva **využívám - nevyužívám *)** a vypovídat **nechci a nebudu - chci a budu *)**. Dále jsem byl zejména poučen o následcích křivého obvinění podle § 345 trestního zákoníku, toto poučení беру na vědomí a jsem si vědom možných důsledků.

Vyjádření obviněného k osobě:

Vyjádření obviněného k věci:

To je vše co jsem chtěl k věci uvést, protokol mi byl hlasitě diktován a souhlasí s mou výpovědí, po skončení protokolace jsem měl možnost si jej znovu pozorně pročit, s jeho obsahem souhlasím, nežádám v něm žádných změn ani doplnění a jako správný jej podepisuji dne ..... v ..... hodin.

vrchní komisař

obviněný

Příloha IV.

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY
Krajské ředitelství policie Jihočeského kraje
SKPV Odbor obecné kriminality
Lannova 26, 370 74 České Budějovice

Č. j.

České Budějovice 2011

Protokol o výslechu svědka – osoby mladší 15 let

V ..... dne ..... v ..... hodin byl vyslechnut

jméno, příjmení:

datum narození:

místo narození:

dřívější jméno a příjmení:

státní příslušnost: národnost:

bydliště trvalé: PSČ:

bydliště současné: PSČ:

název a místo školy

totožnost zjištěna

vyslýchaný žije

jméno a příjmení rodičů / zákonných zástupců

adresa rodičů / zákonných zástupců pro účely doručování

jejich zaměstnání

vyslýchán k věci (*jméno, příjmení, nacionále obviněného/podezřelého, právní kvalifikace skutku nebo popis skutku*)

rodiče / zákonní zástupci o konání výslechu vyrozuměni dne:

výslech konán za přítomnosti .....

výslech konán ve věci podezřelého (obviněného): .....

podezřelého (obviněného) ze spáchání tr. činu

poměr k podezřelému (obviněnému): .....

Po seznámení s předmětem výslechu tě poučuji:

Nezletilá osoba byla poučena o svých právech a povinnostech přiměřeně svému věku ve smyslu ustanovení § 97, § 99 odst. 1, 2, 3, § 100 odst. 1, 2, 3, § 101 odst. 1, 2, 3, 4, § 103, § 2 odst. 14, § 55 odst. 2, § 104 odst. 1 tr. řádu a § 345, § 346 tr. zákoníku.

Poučuji Tě, že musíš mluvit pravdu o všem, co jsi viděl/a nebo slyšel/a o projednávané věci, nebo co se Ti stalo a na co se Tě budeme ptát, nesmíš lhát, vymýšlet si, ani nic zamlčet. Můžeš mě opravit, kdybych něco špatně zapsal(a) a chtěl(a) jsi to říci jinak. Nesmíš o nikom říkat věci, které nejsou pravda. Musíš nám říci všechno, co víš o ..... Nemusíš o věci mluvit, pokud bys svojí výpovědí způsobil(a) potíže sobě nebo člověku, který je Tvým příbuzným, či na kterém Ti záleží. Rozuměl(a) jsi všemu? Svědek uvádí:

Poučení rozumím a nic si nebudu vymýšlet, k věci chci vypovídat. Celá věc proběhla takto:

Po přečtení nezletilý prohlašuje, že protokol a výslech souhlasí s obsahem jeho výpovědi. Protokol jako správný a úplný podepisuje dne ..... v ..... hodin.

vrchní komisař

Orgán sociálně-právní
ochrany dětí

nezletilý